

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Centrum školského managementu

Hana Kubátová Ortová

**Podpora celoživotního učení a mobility na středních školách
v Moravskoslezském kraji**

Promotion of lifelong learning and mobility in secondary schools in the
Moravian Silesian Region

Diplomová práce

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Management vzdělávání

Vedoucí závěrečné práce: Mgr. et Bc. Jiří Trunda

Rok 2013

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně a citovala všechny použité prameny a literaturu. Dále prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Souhlasím s trvalým uložením elektronické verze mé práce v databázi meziuniverzitního projektu Theses.cz za účelem soustavné kontroly podobnosti kvalifikačních prací.

V Praze, 19. 06. 2013

.....

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování Mgr. et Bc. Jiřímu Trundovi za vedení diplomové práce.

.....

ABSTRAKT:

V úvodních kapitolách diplomové práce lze nalézt informace o strategických záměrech a opatřeních, kterými se státy Evropské unii snaží vytvořit podmínky pro celoživotní vzdělávání dospělých. Cílem diplomové práce je podat přehled o tom, jakým způsobem se na těchto záměrech podílí střední školy. Téma vzdělávání dospělých na středních školách je pojato především ve vazbě na Zákon 179 /2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Diplomová práce dále podává podrobnější informace o dotačních titulech, které mohou školy využít na podporu tzv. mobilit.

Ve výzkumné části se práce pokouší zjistit, zda existuje vztah mezi velikostí školy, či typem školy a úspěšností škol při realizaci rekvalifikací, či jejich zapojení do mobilit. Výběrovým vzorkem jsou střední školy Moravskoslezského kraje.

Výběr tématu práce byl ovlivněn cíli definovanými ve strategickém dokumentu „ET - 2020“ (Vzdělávání a odborná příprava 2020). Prvním definovaným cílem tohoto dokumentu je „Realizovat celoživotní učení a mobilitu v učení.“

KLÍČOVÁ SLOVA:

Agentura Mládež v akci, agentura NAEP, ET 2020, mobility škol, národní soustava kvalifikací, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, sítě škol, projekt UNIV, uznávání a ověřování výsledků dalšího vzdělávání, vzdělávání dospělých.

ABSTRACT:

The opening chapters of the diploma thesis describe European Union strategic plans and measures aiming to create suitable conditions for adult lifelong learning. The goal of this diploma thesis is to give an overview of how secondary schools participate on these strategic plans. The topic of the adult lifelong learning at secondary schools is approached mainly in connection with the Act 179/2006 Coll. describing validation and recognition of further learning results. The diploma thesis than describes in detail subsidies available for schools to support the so called mobilities. In the research part the dissertation attempts to determine correlation between the size or type of a school and its succes rate in retraining programmes or its engagement in mobilities. The selected research sample consists of secondary schools from the Moravian-Silesian region. The selection of the topic was influenced by the objectives defined in the strategic document "ET 2020" (Education and Training 2020). The first defined goal of this document is "to implement lifelong learning and mobility into learning".

KEYWORDS:

Youth in action Agency, NAEP Agency, ET 2020, school mobilities, national qualification system, Education for Competitiveness Operational Programme, school networks, UNIV project, validation and recognition of further learning, adult education.

Úvod	7
1 Cíl a možné využití diplomové práce	10
1.1 Cíl diplomové práce	10
1.2 Možnosti využití závěrečné práce v praxi školského managementu	10
2 Základní pojmy a východiska	12
3 Podpora mobilit a celoživotního vzdělávání na školách v evropských souvislostech	15
3.1 Vzdělávání dospělých v evropských souvislostech	15
3.2 Podpora mobilit škol v evropských souvislostech	20
3.2.1 Programy agentury NAEP	22
3.2.2 Programy agentury Mládež v akci	24
4 Vzdělávání dospělých a mobilita na středních školách v ČR	26
4.1 Přehled základních dokumentů a strategií	26
4.2 Méně známé programy na podporu mobilit	27
4.2.1 Mezinárodní cena vévody z Edinburghu	27
4.2.2 Projekt Edison	29
4.2.3 Česko-německý fond budoucnosti	29
4.2.4 Projekt Tandem	30
4.2.5 Europa Haus Merienberg	33
4.2.6 Program akademie středoevropských škol Aces	33
4.2.7 Konference Mun	34
4.2.8 Občanské sdružení Pant	34
4.2.9 Rotary kluby	35
4.3 Vzdělávání dospělých na středních školách v ČR	37
4.3.1 Národní soustava kvalifikací	37
4.4 Podpora vzdělávání dospělých z programů EU	42
4.4.1 OP VKk	42
4.4.2 Regionální operační programy	45
4.4.3 Další dotační tituly na podporu rozvoje dalšího vzdělávání v ČR	46
4.4.4 Síť škol v MSK – využití podpory EU školami v Moravskoslezském kraji ..	47
5 Výzkumná část	53
5.1 Dosavadní stav poznání	53
5.2 Výzkumný problém, předpoklady a hypotézy	55

5.2.1 Předpoklady a hypotézy	56
5.2.2 Základní soubor, výběrový soubor	58
5.3 Metody šetření a popis technik statistické analýzy	59
5.4 Výroční zprávy o činnosti škol.....	59
5.5 Proměnné.....	60
5.6 Předvýzkum.....	62
5.7 Popis technik statistické analýzy dat.....	62
6 Zpracování dat – vyhodnocení šetření.....	63
6.1 H 1 - efektivnost využití zdrojů	64
6.2 H 2 – vztah mezi typem školy a počtem kurzů a rekvalifikací	67
6.3 H 3 – vztah mezi velikostí školy a počtem kurzů a rekvalifikací	68
6.4 H 4 - vztah mezi typem školy a počtem mobilit	71
6.5 H 5 - velikost školy a zapojení škol do mobilit.....	73
Závěr.....	76
Použitá literatura.....	78
Přílohy.....	92

ÚVOD

„Má-li se člověk stát člověkem, musí se vzdělat.“

J. A. Komenský

Celoživotní vzdělávání je již stará myšlenka, avšak v historii vzdělávání byla poprvé rozpracována a začleněna do vzdělávacího systému u Komenského v Pampaedii (Vše výchově)... Komenský učinil integrovaný koncept celoživotního vzdělávání jedním z úkolů nezbytné všeobecné porady o nápravě věcí lidských.¹

V Evropě se výrazněji téma potřeby celoživotního učení oživilo po druhé světové válce. Důvody, proč by se měl člověk neustále sebevzdělávat, ale byly různé.

Jednotlivé koncepce se vyvíjely od pojmání celoživotního učení (vzdělávání) jako prostředku napomáhající k „humanizaci“ společnosti, až po současnou představu o celoživotním „sebevzdělávání se“ jako jedné z nejdůležitějších priorit, která může Evropě napomoci opět stabilizovat ekonomiky jednotlivých států.

Od 90. let minulého století se tak v souvislost s úsilím evropských států vytvořit podmínky pro efektivní fungování ekonomik objevuje v nesčetné řadě evropských strategických dokumentů téma „**celoživotní učení**“. Nedílnou součástí těchto záměrů a strategií je i podpora aktivit, které vedou mladé lidi k získávání zkušeností v zahraničí (tzv. podpora mobility).

Co by mělo být hlavním výsledkem popisovaných záměrů a cílů v oblasti celoživotního učení snad nejvíce vystihuje název zprávy nizozemského politika Wima Koka „**Místa, místa, místa. Vytváření vyšší zaměstnanosti v Evropě**“.

Posledním strategickým záměrem, který by měl „*i nadále podporovat takové politiky, které by měly vést k vytvoření konkurenceschopné a soudržné Evropy, která nabízí svým obyvatelům kvalitní život a to včetně vysoké míry zaměstnanosti.*“², je v oblasti celoživotního učení je dokument „**ET 2020 - Strategický rámec evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě**“.

---

¹ CHOCHOLOVÁ, S., Odkaz kultury vzdělávání, s. 546.

² Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy ČR [online]. EU a zahraničí: Evropa 2020, 2010. [cit. 2013-03-10]. Dostupné na WWW: < <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/strategie-evropa-2020>>.

Tento dokument vznikl v roce 2009, kdy bylo v Evropě téměř 24 milionů lidí bez zaměstnání a kdy bylo (a stále je) velmi problematické odhadnout, kdy skončí současná hospodářská krize. Zda skutečně vize cílené podpory celoživotního učení občanů jednotlivých států napomůže zlepšit ekonomickou situaci a zvýší se nabídka pracovních míst, ukáže čas.

Také Česká republika se snaží v oblasti celoživotního učení, v souladu se strategiemi Evropské unie, podporovat různými opatřeními činnosti, které postupně zvyšují povědomí občanů o nezbytné nutnosti vzdělávat se nejen v rámci formálního vzdělávání, ale také v průběhu celého dospělého života.

Tato diplomová práce se snaží podat základní přehled o aktivitách ČR, které jsou směřovány k podpoře jednoho ze stanovených cílů výše uvedeného dokumentu „ET 2020“ a to k podpoře celoživotního učení a mobility.

Na úvod je třeba podotknout, že „celoživotní učení“ není v této práci pojímáno jako příprava žáků na budoucí celoživotní vzdělávání, ale jako schopnost škol nabízet veřejnosti rozmanité kurzy, vzdělávací programy, které rozšíří komerční nabídku v oblasti vzdělávání dospělých.

1 CÍL DIPLOMOVÉ PRÁCE

Cílem diplomové práce je poskytnout základní přehled o činnostech státních orgánů, institucí a škol, které souvisí s tématem „mobilita a nabídka programů pro další vzdělávání dospělých na středních školách v Moravskoslezském kraji“.

Základními informačními prameny této diplomové práce byly elektronické zdroje - informace z webových stránek.

1.1 CÍL DIPLOMOVÉ PRÁCE

Cílem diplomové práce je sumarizovat a analyzovat informace o tom, jaké podpůrné prostředky byly pro vedení středních škol (v souvislosti se snahou EU podpořit celoživotní vzdělávání a mezinárodní spolupráci škol) k dispozici v období 2007 až 2013. Toto období je zvoleno s ohledem na sedmileté cykly, ve kterých mohou jednotlivé státy Evropské unie prostřednictvím národních operačních programů čerpat finanční prostředky z různých fondů EU. V oblasti mobilit bylo cílem zaměřit se především na méně časté programy, či zdroje financování, kterých školy využívají, a to ve vazbě na zkušenosti středních škol v Moravskoslezském kraji.

Záměrem práce bylo dále poskytnout informace o právních předpisech, kterými je v ČR podporováno další vzdělávání občanů, kteří se rozhodnou v dospělém věku rozšířit, či zcela změnit svou kvalifikaci.

Výzkumná část diplomové práce se zaměřila na ověření předpokladů a hypotéz, které souvisí s realizací rekvalifikací (vzdělávacích kurzů) a mobilit v Moravskoslezském kraji ve školním roce 2011/2012. Práce se snaží zjistit, zda existují vztahy mezi velikostí školy, či typem školy a úspěšností škol při realizaci rekvalifikací, či zapojení škol do různých typů projektů, aktivit, které jsou založeny na spolupráci s jinou školou nebo institucí v zahraničí.

1.2 MOŽNOSTI VYUŽITÍ ZÁVĚREČNÉ PRÁCI V PRAXI ŠKOLSKÉHO MANAGEMENTU

V době zpracování této diplomové práce (konec roku 2012 a první polovina roku 2013) končily tzv. „výzvy o finanční podporu z OP VK“, které vyhlášovaly

jednotlivé kraje nebo MŠMT ČR. Na jejich základě mohly školy získat významnou finanční podporu na tvorbu, či realizaci vzdělávacích programů a to z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost – Prioritní oblast 3- “Další vzdělávání“.

V oblasti možnosti získání finanční podpory z programů, které spravuje „Národní agentura pro evropské vzdělávací programy“ (NAEP), byla situace obdobná. Dá se ale předpokládat, že princip zpracování žádostí o podporu se zásadně nezmění.

Řada středních škol má zkušenosti s čerpáním finančních prostředků z OP VK a programů jako jsou Leonardo da Vinci, Comenius (programy NAEP). Navíc na tato témata bylo již napsáno mnoho kvalifikačních prací.

Z těchto důvodů se diplomová práce zaměřila na podrobnější popis těch typů finančních zdrojů na podporu mezinárodní spolupráce středních škol, které nejsou příliš časté. Pokud bychom chtěli najít přehled všech nadací, fondů, programů apod. využitelných pro oblast středního školství na jednom portálu, pak bychom hledali marně. Tato práce se snaží tento nedostatek alespoň částečně napravit.

V oblasti podpory celoživotního vzdělávání došlo v dubnu 2012 k významnější novele Zákona 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

Realizace rekvalifikací podle zákona 179/2006 Sb., s sebou přináší řadu administrativních povinností, které je třeba dokládat na odpovídající ministerstvo. Pokud školy nemají zkušenosti, mohou se dopustit pochybení. V přílohách lze proto nalézt přehled všech povinných administrativních úkonů, které souvisí s případnou realizací zkoušek profesních dovedností u některého z řemeslných oborů uvedených na portálu www.narodni-kvalifikace.cz.

2 ZÁKLADNÍ POJMY A VÝCHODISKA

Odborné a všeobecné vzdělávání

Až do roku 1985 se vedl kompetenční spor o to, jaký typ škol patří do skupiny odborného vzdělávání a jaký typ do skupiny všeobecného vzdělávání. Nejvyšší evropský soud nakonec rozhodl, že kromě všeobecně vzdělávacích škol jsou ostatní typy „vzdělávání“ pojímány, jako tzv. „odborné vzdělávání“.

Celoživotní učení

Celoživotní učení zahrnuje všechny možnosti učení (ať už v tradičních vzdělávacích institucích v rámci vzdělávacího systému či mimo něj), které jsou chápány jako jediný propojený celek, který dovoluje rozmanité a četné přechody mezi vzděláváním a zaměstnáním a který umožňuje získávat stejné kvalifikace a kompetence různými cestami a kdykoli během života.³

Formální vzdělávání (dospělých)

Zahrnuje vzdělávání ve školách, institucionalizované, které vede k získání stupně vzdělání a je ukončeno vysvědčením.⁴

Neformální vzdělávání (dospělých)

Zahrnuje veškeré vzdělávání dospělých, které nevede ku celenému školskému vzdělávání. Realizuje se mimo formální vzdělávání.⁵

Informální vzdělávání

Jedná se o proces získávání znalostí a dovedností z každodenních zkušeností. Probíhá v rodině, mezi vrstevníky, ve volném čase.⁶

Další vzdělávání

Vzdělávání či učení, které probíhá po dosažení určitého stupně vzdělání, resp. po prvním vstupu vzdělávajícího se na trh práce. Další vzdělávání může být zaměřeno

---

³ Strategie celoživotního učení ČR, MŠMT ČR, Praha 2007. [online]. Praha: MŠMT ČR, Dokumenty o dalším vzdělávání, 2009. [cit. 2013-03-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>>. s. 77.

⁴ PALÁN, Z., Lidské zdroje výkladový slovník, s. 65.

⁵ Tamtéž, s. 132.

⁶ Tamtéž, s. 83.

na různorodé spektrum vědomostí, dovedností a kompetencí důležitých pro uplatnění v pracovním, občanském i osobním životě. Zde se toto vymezení dalšího vzdělávání částečně překrývá s vymezením počátečního vzdělávání, a to tím, že zahrnuje i formální vzdělávání získané dospělými ve školském systému.⁷

Další vzdělávání z pohledu OP VK

Z pohledu tohoto Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost není dalším vzděláváním:

- počáteční vzdělávání,
- občanské vzdělávání,
- podnikové (specifické) vzdělávání,
- zájmové (sociokulturní) vzdělávání,
- další vzdělávání pedagogických pracovníků dle zákona 563/2004 Sb. a Vyhlášky l. č. 317/2005 Sb.⁸

V této diplomové práci je nahlíženo na realizaci dalšího vzdělávání na středních školách tak, jak je tomu podle pravidel OP VK.

Uznávání a ověřování výsledků dalšího vzdělávání

V roce 2006 nabyl účinnosti Zákon č. 179/2006 Sb., o uznávání a ověřování výsledků dalšího vzdělávání, který zásadním způsobem změnil možnost dospělých osob dosáhnout středního vzdělání s výučním listem. Tento zákon umožňuje, aby kdokoliv, kdo si chce nechat ověřit dovednosti a znalosti z některého z oborů uvedených na www.narodni-kvalifikace.cz, mohl u organizací, které vlastní odpovídající certifikaci (tzv. autorizované osoby) složit zákonem definovaný počet zkoušek (tzv. zkoušek profesních kvalifikací). Po té může jedinec na jakémkoliv

---

⁷ Strategie celoživotního učení ČR, MŠMT ČR, Praha 2007. [online]. Praha: MŠMT ČR, Dokumenty o dalším vzdělávání, 2009. [cit. 2013-03-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>>. s. 77.

⁸ 4. kolo výzvy předkladatelům grantových projektů k předkládání žádostí o finanční podporu z OPVK Prioritní osa 3 Oblast podpory 3.2 – Podpora nabídky dalšího Vzdělávání [online]. Moravskoslezský kraj: OP VK, 2012. [cit. 2013-03-14]. Dostupné na: WWW: <http://nuts2.kr.moravskoslezsky.cz/zadatel_vyzvy.html>. s. 6.

„SOU“ požádat o složení závěrečných učňovských zkoušek, a pokud uspěje, získá výuční list. Postupně bude možné tímto způsobem dosáhnout také stupně středního vzdělání s maturitou.

Mobilita škol

V této práci je pojem mobilita škol chápána jako činnosti škol v oblasti spolupráce s jinými školami, či institucemi v zahraničí. A to bez ohledu na to, z jakých zdrojů jsou tyto aktivity financovány.

Mobilitou jsou myšleny např. tyto formy spolupráce škol. Vzájemné výměnné pobyty škol. Tzn., že žáci české školy a školy v zahraničí absolvují v partnerské zemi několika denní program, který je vždy plně v kompetenci domácí školy. Spolupráce škol, kdy návštěvy nemusí být reciproční. Účast v programu „e-Twinning“, kde školy spolupracují virtuálně prostřednictvím ICT a portálu [www. e-twinning.cz](http://www.e-twinning.cz). Účast na mezinárodních setkáních, účast na konferencích.

3 PODPORA MOBILIT A CELOŽIVOTNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ NA ŠKOLÁCH V EVROPSKÝCH SOUVISLOSTECH

Evropská vzdělávací politika, včetně podpory celoživotního vzdělávání, se vyvíjela postupně.

„Římská smlouva z roku 1957, kterou bylo založeno Evropské hospodářské společenství, se vzděláváním prakticky nezabývá. Výjimkou je pouze článek 128 smlouvy, podle kterého je úkolem EHS definovat a realizovat politiku odborné přípravy“.⁹

Autoři Brdek a Vychová, uvádějí, že významnější zájem o podporu celoživotního učení a vzdělávání začalo projevovat EHS v roce 1976. Od tohoto období se datují právní dokumenty, které se snaží zlepšit podmínky a přípravu na práci lidí z členských států EHS tak, aby mohli v průběhu svého produktivního života pracovat v různých zemích Evropy.

Objevují se první směrnice týkající se vzájemného uznávání dosažené úrovně kvalifikace a také finanční podpora výměnných pobytů mladých studujících lidí. Již v této době se hovořilo o nutnosti ovládnout alespoň dva cizí jazyky.

3.1 VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH V EVROPSKÝCH SOUVISLOSTECH

„Od 70. let se začíná ve vzdělávací politice vyspělých států objevovat myšlenka celoživotního vzdělávání, která je podporována a prosazována i na mezinárodním poli působení nadnárodních organizací a uskupení jako je UNESCO, OECD, Rada Evropy apod.“¹⁰

V této době (70. až 80. léta) bylo celoživotní vzdělávání chápáno jinak, než je tomu v současné době. Záměrem bylo především odstranění diskriminace v přístupu k formálnímu vzdělávání kdykoliv v průběhu celého života.

„V uvedeném pojetí celoživotního učení hrály základní roli školské instituce, tedy veřejné vzdělávání financované z veřejných zdrojů. Zaměstnavatelé projevovali v té

---

⁹ BRDEK, M., VYCHOVÁ, H., Evropská vzdělávací politika, program, principy a cíle, s. 25.

¹⁰ VYHNÁNKOVÁ, K., Vzdělávání dospělých v České republice a Evropské unii, s 21.

*době jen nepatrný zájem o vzdělávání dospělých jako o prostředek k udržování nebo zlepšování profesní kvalifikace, ačkoliv vzdělávání dospělých bylo např. v baťových závodech osvědčenou cestou k úspěchu již v předválečné době.*¹¹

Od 90. let minulého století se, v souvislosti s nebezpečím hospodářské krize, začal měnit pohled na smysl celoživotního učení, mění se chápání jeho společenské funkce.

*„Těžiště konceptu celoživotního učení se přesouvá k problematice odborného vzdělávání a přípravy, k uplatnění v pracovním životě... Z eventuálně využitelného prostředí ke kultivaci člověka se stal důležitý nástroj k zajištění existence každého jedince“.*¹²

Téma „celoživotní učení“ se objevuje v řadě materiálů mezinárodních organizací.

UNESCO (Organizace spojených národů pro vzdělávání, vědu a kulturu) pravidelně každých dvanáct let organizuje na téma vzdělávání dospělých konferenci „CONFINTEA“. Poslední se zatím konala v prosinci 2009 v Brazílii. Souhrnnou zprávu o konferenci lze nalézt na <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vi-mezinarodni-konference-o-vzdelavani-dospelych-confintea>

OECD (Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj) vydává v roce 1996 materiál s konkrétními návrhy jak docílit „Celoživotního učení pro všechny“.

EVROPSKÁ KOMISE přichází s Bílou knihou „Vyučování a učení: Cesta k učící se společnosti“.

EAEA (Evropská asociace vzdělávání dospělých) významná organizace, která se zaměřuje na spolupráci organizací a institucí věnujících se neformálnímu vzdělávání dospělých, vznikla již v roce 1953. Od roku 2011 má ČR zastoupení v EAEA a to prostřednictvím profesní organizace Asociace institucí vzdělávání

---

¹¹ Strategie celoživotního učení ČR, MŠMT ČR, Praha 2007. [online]. Praha: MŠMT ČR, Dokumenty o dalším vzdělávání, 2009. [cit. 2013-03-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>>. s. 9.

¹² Tamtéž, s. 9.

dospělých ČR o. s. 2011. Jedná se nejvýznamnější českou asociaci zaměřující se na prosazování zájmů institucí v oblasti dalšího vzdělávání.

LISABONSKÁ STRATEGIE A CELOŽIVOTNÍ UČENÍ - Na zasedání Evropské rady v březnu 2000 v Lisabonu se jednotliví představitelé vlád shodli, že celoživotní učení má klíčovou roli při snaze naplnit vizi o Evropě jako společenství států, jejichž společná ekonomika bude patřit mezi nejdynamičtější a nejkonkurenceschopnější na světě.

*„Přímo v návaznosti na zasedání v Lisabonu vydala Evropská komise v říjnu 2000 **Memorandum o celoživotním učení**, s cílem zahájit na celoevropskou debatu o účinné strategii pro uskutečňování celoživotního učení“¹³*

Následovaly další dokumenty, které definovaly základní principy, které by měly být v jednotlivých státech implementovány do národních strategií celoživotního učení.

KODAŇSKÁ DEKLARACE

V listopadu 2002 se v Kodani ministři, odpovědní za odborné vzdělávání, shodli na prioritách k posílení evropské spolupráce v oblasti odborného vzdělávání a přípravy v období 2002 – 2010, známé pod názvem Kodaňská deklarace. *„Prostřednictvím mnoha nástrojů, vymezených směrů a stanovených cílů v této oblasti se do roku 2010 měla zlepšit efektivita, kvalita a atraktivita odborného vzdělání a přípravy v Evropě. V této souvislosti kodaňský proces umožnil zahájení spolupráce 33 evropských zemí v oblasti odborného vzdělávání a přípravy. Tento postup získal název „Vzdělávání a odborná příprava 2010“ (ET 2010)¹⁴*

Jako nástroj, který má sloužit ke sledování stanovených cílů, byly definovány srovnávací ukazatele, které by měly vycházet ze srovnatelných údajů v jednotlivých státech, hovoří se o tzv. **„evropských referenčních úrovních“**.

---

¹³ Strategie celoživotního učení ČR, MŠMT ČR, Praha 2007. [online]. Praha: MŠMT ČR, Dokumenty o dalším vzdělávání, 2009. [cit. 2013-03-12]. Dostupné na WWW: < <http://www.msmt.cz/vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>>. s. 14.

¹⁴ Národní ústav odborného vzdělávání [online]. Praha: Historie vzdělávání v EU, 2008. [cit. 2013-03-16]. Dostupné na WWW: < <http://www.nuov.cz/historie-vzdelavani-v-eu> >.

VZDĚLÁVÁNÍ A ODBORNÁ PŘÍPRAVA 2020

„V průběhu českého předsednictví (první pol. roku 2009) byl ministry školství všech členských států EU přijat dokument „Strategický rámec evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě“ (ET 2020 – resp. Education and Training 2020). Vedle vize rozvoje vzdělávání v Evropě do roku 2020 vyjmenovává celkem čtyři strategické cíle, jež odpovídají komplexnímu zaměření na celoživotní učení (ať již formální, neformální či informální)¹⁵

Srovnávací kritéria, evropské referenční úrovně, se objevují také v tomto novém strategickém dokumentu, který byl Radou EU přijat dne 12. května 2009.

V roce 2020 by mělo být dosaženo jednotlivými členskými státy EU těchto referenčních úrovní:

1. Docílit toho, aby se zvýšila účast dospělých na celoživotním učení (zejména u osob s nízkou kvalifikací) na 15% dospělých v roce 2020.
2. Podíl patnáctiletých žáků, kteří mají problémy se čtením, matematikou a přírodními vědami, by měl být nižší než 15%
3. Podíl osob ve věku od 30 do 40 let s dokončením terciárním vzděláním by měl činit minimálně 40%
4. Podíl osob předčasně ukončující vzdělání a odbornou přípravu by měl být nižší než 10%
5. V roce 2020 by se mělo účastnit vzdělávání v raném věku (od 4 let do začátku školní docházky) alespoň 95%¹⁶

V Úředním věstníku Evropské unie, ve kterém byly zveřejněny dne 28. 5. 2009 „Závěry rady ze dne 12. května 2009 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy („ET 2020“)¹⁶“ jsou **pak v kapitole číslo čtyři podrobně rozepsány čtyři stanovené strategické cíle**. První z nich souvisí s obsahem diplomové práce.

---

¹⁵ Národní ústav odborného vzdělávání [online]. Praha: Historie vzdělávání v EU, 2008. [cit. 2013-03-16]. Dostupné na WWW: < <http://www.nuov.cz/historie-vzdelavani-v-eu> >.

¹⁶ Závěry rady ze dne 12. května 2009 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy („ET 2020“) [online]. Praha: European Commission, Education and training, 2013. [cit. 2013-03-21]. Dostupné na WWW: < http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/policy-framework_en.htm >. s.C119/7-C119/8.

Ve strategickém cíli č. 1 „Realizovat celoživotní učení a mobilitu v učení“ je možné vysledovat hlavní směry, kterými se bude pravděpodobně také ubírat očekávaná budoucí finanční podpora školám z evropských fondů.

EU bude podporovat:

1. Rozvoj národních rámců kvalifikací a jejich propojení s evropským rámcem kvalifikací.
2. Zavedení flexibilnějších výukových přístupů, učinit vzdělávání dospělých přitažlivější, mimo jiné zaváděním nových forem učení.
3. Větší otevřenost vůči neformálnímu a informálnímu učení.
4. Zvýšená transparentnost a uznávání výsledků učení.¹⁷

Pokud bychom se pokusili převést tyto cíle na podmínky ČR, pak bychom mohli předpokládat, že budou podporovány činnosti, které:

1. Budou nadále rozšiřovat počty kvalifikačních standardů uveřejněných na www.narodni-kvalifikace.cz. Jinak řečeno bude posilováno postavení Zákona 179/2006 Sb., o uznávání a ověřování výsledků dalšího vzdělávání.
2. Bude podporována tvorba vzdělávacích programů, které umožní zcela, či částečně využít možností ICT a internetu při dalším vzdělávání (e –learning, blended –learning)

Samostatné odstavce jsou v uvedeném dokumentu věnovány **podpoře mobilit studujících a vyučujících**, která je považována za důležitý prostředek ke zvýšení zaměstnatelnosti. V následujících letech by pak měla být mobilita podle záměrů ET 2020 *„postupně rozšiřována tak, aby období studia v zahraničí- v evropských i jiných zemích-jíž nebylo výjimkou.“*¹⁸

---

¹⁷ Závěry rady ze dne 12. května 2009 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy („ET 2020“) [online]. Praha: European Commission, Education and training, 2013. [cit. 2013-03-21]. Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/policy-framework_en.htm.. s.C119/3.

¹⁸ Tamtéž, s.C119/3.

3.2 PODPORA MOBILIT ŠKOL V EVROPSKÝCH SOUVISLOSTECH

Počátky podpory mezinárodní spolupráce škol souvisí se snahou evropských států zmírnit negativní dopady druhé světové války na vztahy občanů jednotlivých zemí.

V padesátých letech 20. století vznikla organizace „**Dům Evropy Marienberg**“. Jedná se o první evropské vzdělávací zařízení, které se věnuje, kromě jiného, také mimoškolnímu vzdělávání mladých lidí. Tato veřejná nadace, která se výrazně orientuje na lidská práva a která je politicky i nábožensky nezávislá, podporuje a motivuje školy k tomu, aby spolupracovaly v mezinárodním měřítku. Více informací - viz kapitola 4.2.5.

Evropská unie cíleně finančně podporuje mobilitu středních škol prostřednictvím tzv. Komunitárních programů.

Z „Komunitárních programů“ jsou podporovány různé oblasti, jako jsou kultura, zdraví, doprava, životní prostředí, informační společnost. Na podporu výměnných pobytů, dobrovolnictví a mezinárodní spolupráce škol jsou určeny dva programy. A to „**Celoživotní učení**“, který spravuje v ČR Národní agentura pro evropské vzdělávací programy a program „**Mládež v akci**“, který spravuje Česká národní agentura Mládež.¹⁹

Komunitární programy nejsou součástí žádného z fondů EU. Nemají tedy žádnou vazbu na Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Oproti fondům EU, kde si čerpání finančních prostředků, při dodržení stanovených pravidel, korigují jednotlivé členské státy, si čerpání financí z Komunitárních programů řídí sama Evropská komise.

Jedinou výjimkou z tohoto pravidla je podpora mobilit škol. V každé z členských zemí je k tomuto účelu zřízena tzv. „národní agentura“. V ČR zřídilo MŠMT ČR dvě agentury. A to NAEP (Národní agentura pro evropské vzdělávací programy) a Mládež v akci.

Komunitární programy na podporu mobilit a dobrovolnictví jsou oproti Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) založeny (ve většině

---

¹⁹EuroActiv.cz [online]. Praha: Komunitární programy, 2004 – 2013. [cit. 2013-04-16]. Dostupné na WWW: <<http://www.euractiv.cz/komunitarni-programy>>.

případů) na finanční participaci škol. Školy obdrží obvykle pouze 75% z celkových uznatelných nákladů. Oproti tomu OP VK poskytuje 100% dotaci a finanční částky jsou vyšší.

V roce 2006 vydal Evropský parlament doporučení, které je známé jak „Charta kvality mobilit“. V tomto dokumentu je zdůvodněna potřebnost podpory mobilit škol.

*„Mobilita v oblasti všeobecného a odborného vzdělávání je nedílnou součástí volného pohybu osob a je jedním z hlavních cílů činnosti Evropské unie v oblasti všeobecného a odborného vzdělávání založených na společných hodnotách a úctě k rozmanitosti. Přispívá k vytvoření evropského prostoru celoživotního učení a pro podporu zaměstnanosti. Mobilita sblíží občany a přispívá k vzájemnému porozumění, podporuje solidaritu, výměnu myšlenek a hlubší znalosti různých kultur, které tvoří Evropu; mobilita tudíž napomáhá hospodářské, sociální a regionální soudržnosti. Zajištění lepšího rámce mobility pro účely všeobecného a odborného vzdělávání v EU přispěje k vytvoření hospodářství založeného na znalostech, jež má prvořadý význam pro tvorbu pracovních míst, udržitelný rozvoj, výzkum a inovace v členských státech.“*²⁰

Mobilitu žáků a pedagogů středních škol podporují také **některé státy, které nejsou součástí Evropské unie.**

V roce 2004 založily tři **nečlenské státy EU** a to Island, Knížectví Lichtenštejnsko a Norské království tzv. „**Fond Evropského hospodářského prostoru (EHP)**“.

Norské království založilo i vlastní „**Norský fond**“. Kromě škol mohou z fondů žádat o podporu i další instituce a to na rozmanité aktivity (např. výstavba dětských hřišť). Informace o fondech lze nalézt na webových portálech pod zkratkou EHP/Norsko. Pro školy jsou určeny finanční prostředky pro podporu spolupráce škol a stáží studentů v zahraničí. Spolupráce škol musí probíhat mezi vzdělávacími

---

²⁰EUR-Lex.cz [online]. Úřední věstník Evropské unie L 394/6: Doporučení evropského parlamentu a rady ze dne 18. prosince 2006 o nadnárodní mobilitě uvnitř Společenství pro účely všeobecného a odborného vzdělávání: Evropská charta kvality mobility [cit. 2013-04-16]. Dostupné na WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0005:0009:CS:PDF>>.

institucemi v **ČR** a institucemi ve třech partnerských zemích: **Island, Lichtenštejnsko, Norsko.**

Úspěšní žadatelé obdrží celý schválený grant od Národní agentury pro evropské vzdělávací programy, která je stanovena jako koordinátor a administrátor žádostí o podporu. Finanční mechanismy EHP / Norska hradí 90% celkových nákladů na schválené projekty a zbylých 10% nákladů hradí Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.²¹

Z finančních prostředků fondů mohou školy na projekty mobilit a stáží získat z fondů EHP až 20 000 EUR a z Norských fondů až 50 000 EUR. Projekty mohou trvat maximálně jeden rok.

Na webových stránkách www.naep.cz lze nalézt ještě další fondy, jako **Erasmus Mundus, Tempus**, program na podporu česko- švýcarské spolupráce **SCIEX-NMS^{ch}**. Tyto programy ale nejsou určeny pro žáky a učitele středních škol. Jsou cíleny na **studenty a pedagogy vysokých škol.**

3.2.1 PROGRAMY AGENTURY NAEP

„Národní agentura pro evropské vzdělávací programy (NAEP) jako součást Domu zahraničních služeb MŠMT koordinuje vzdělávací programy mezinárodní spolupráce. NAEP vznikla díky nové generaci Programu celoživotního učení pro roky 2007-2013, kam se transformovaly aktivity Národních agentur programu Socrates a Leonardo da Vinci. Národní agentura pro evropské vzdělávací programy je zodpovědná za realizaci Programu celoživotního učení v ČR a dalších vzdělávacích programů a je prostředníkem pro poskytování finančních prostředků EU ve svěřených oblastech. Cílem NAEP je také vytvářet informační systém o vzdělávacích programech EU a o jiných mezinárodních aktivitách. NAEP poskytuje informační a konzultační služby týkající se svěřených programů, organizuje národní

---

²¹ Národní agentura pro evropské vzdělávací programy [online]. Praha: Norské fondy a fondy EHP[cit. 2013-04-16]. Dostupné na WWW: < http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=114&>.

*a mezinárodní semináře a konference, propaguje české školství v zahraničí a vydává informační materiály.*²²

Střední školy mohou využít programů: **Comenius a Leonardo da Vinci**. Pokud školy nabízejí vzdělávací programy pro dospělé, mohou se přihlásit do programu **Grundtvig**.

Podmínkou zapojení škol do uvedených programů je vytvoření partnerství s více školami v zahraničí, se kterými pak realizují společně projekt na některé z doporučených témat. Cílem je podpora studia jazyků, zvýšení kvality odborného a všeobecného vzdělávání.

Podrobné informace o programech lze nalézt na www.naep.cz. Z tohoto důvodu jsou v této práci uvedeny jen základní informace o Programu celoživotního učení.

COMENIUS

*„Program Comenius je zaměřen na školní vzdělávání. Zapojit se mohou mateřské školy, základní školy a střední školy. Cílovou skupinou jsou žáci, studenti, učitelé a pedagogičtí pracovníci působící v těchto typech škol. Cílem programu je rozvíjet porozumění mezi mladými lidmi z různých evropských zemí, pomáhat jim osvojit si základní životní dovednosti nezbytné pro jejich osobní rozvoj, pro jejich budoucí zaměstnání a pro aktivní účast v evropských záležitostech.*²³

LEONARDO DA VINCI

Tento program je určen na podporu spolupráce škol a osob účastnících se odborného vzdělávání a odborné přípravy na jiné než vysokoškolské úrovni. Cíleně jsou podporovány projekty, kde mají žáci středních odborných škol možnost zúčastnit se stáží v podnicích. Cílem je, aby bylo v letech 2007- 2013 bylo ročně absolvováno alespoň na 80 000 stáží v podnicích.

---

²² *O NAEP* [online]. Národní agentura pro evropské vzdělávací programy: Úvodní strana [cit. 2011-01-04] Dostupné na WWW: < http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=325&>.

²³ Národní agentura pro evropské vzdělávací programy [online]. Praha: Comenius [cit. 2013-04-16]. Dostupné na WWW:< http://www.naep.cz/index.php?a=view-project_folder&project_folder_id=19&>.

E TWINNING

Jedná se o aktivitu, která je iniciovaná Evropskou komisí a ministerstvy školství evropských zemí, která podporuje mezinárodní spolupráci škol na dálku prostřednictvím informačních a komunikačních technologií. Aktivita je koordinována **Centrálním podpůrným střediskem (CSS)** a **národními podpůrnými středisky pro eTwinning** v každé zapojené zemi. V ČR lze nalézt veškeré informace na www.etwinning.cz. eTwinning je určena učitelům a žákům všech typů mateřských, základních, středních a vyšších odborných škol v 32 evropských zemích. Prostřednictvím moderních technologií mohou evropské školy navzájem spolupracovat a realizovat vzdělávací projekty na dálku. Projekty eTwinning umožňují přenos zkušeností škol v evropském měřítku. Žáci využívají v praxi své znalosti cizích jazyků a informačních technologií, setkávají se s kulturními odlišnostmi a učí se týmové spolupráci.²⁴

3.2.2 PROGRAMY AGENTURY „MLÁDEŽ V AKCI“

Program **Mládež v akci 2007-2013** je programem Evropské unie zaměřeným na volnočasové aktivity mladých lidí. Navazuje na předchozí program Mládež (2000–2006) a bude pokračovat i v následujícím v sedmiletém vyzývacím období 2004 až 2020.

Je zaměřen na tyto činnosti: **mezinárodní výměny mládeže, evropské dobrovolné služby, iniciativy mládeže a aktivity zaměřené na rozvoj kvalifikace pracovníků s mládeží**. V rámci tohoto programu je možné spolupracovat i s nečlenskými zeměmi EU. Program Mládež v akci je určen mladým lidem ve věku od 13 do 30 let, kteří mají trvalé bydliště v některé ze zemí programu nebo v některé z partnerských zemí.²⁵

---

²⁴ Národní agentura pro evropské vzdělávací programy [online]. Praha: e Twinning [cit. 2013-04-17]. Dostupné na WWW:< http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=102> .

²⁵ Mládež v akci [online]. Praha: O programu mládež v akci [cit. 2013-04-16]. Dostupné na WWW: < <http://www.mladezvakci.cz/informace-o-programu/o-programu-mladez-v-akci/> > .

Program Mládež v akci je rozdělen do pěti tzv. „Akcí“, z nich nejznámější jsou následující.

Akce 1: Mládež pro Evropu - s podprogramy „Výměny mládeže“, „Iniciativy mládeže“, „Projekty participativní demokracie“. Akce 2. Evropská dobrovolná služba Akce 3 „Mládež v Evropě“.

Školy mohou být žadatelem např. v Akce 1. 3 – Projekty participativní demokracie.

Akce 1.3 – Projekty participativní demokracie

Zde školy působí jako koordinátoři aktivit, které si organizují žáci školy sami. Např. se může jednat o činnosti školních parlamentů, setkání mladých lidí s politiky či odborníky z oblastí, které mají vliv na dodržování pravidel v demokratické společnosti. Příklady a další informace nalézt na: <http://www.mladezvakci.cz/informace-o-programu/dokumenty/akce-1-mladez-pro-evropu> . V projektech 1.3 se musí zapojit nejméně 16 lidí a projekt musí trvat 3 až 18 měsíců. V projektu musí být zapojeny osoby s tzv. „rozhodovacími pravomocemi“ (zástupce školy), přičemž z projektu nelze hradit náklady, které souvisí s jejich zapojením.²⁶

Škola obdrží pouze 75 % celkových uznatelných nákladů. Maximum činí 50 000 EUR.

Uznatelné přímé náklady jsou: cestovní náklady, ubytování, náklady na stravu, organizace seminářů, konzultací, aktivit, vydávání publikací, případně další náklady přímo spojené s realizací projektu. Nepřímé náklady jsou stanoveny na 7% z přímých nákladů.

---

²⁶ Průvodce programem MVA 2011 [online]. Praha: Dokument Mládež v akci [cit. 2013-04-16].

Dostupné na WWW:

<http://www.mladezvakci.cz/fileadmin/user_upload/dokumenty/ke_stazeni/obecne/

Pruvodce_programem_MVA_2011_def.pdf >.

4 VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH A MOBILITA NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH V ČR

V období od vstupu ČR do Evropské unie vznikla v naší republice řada dokumentů, strategií, zpráv, které pozitivně ovlivnily změny společnosti k přístupu k celoživotnímu učení.

4.1 PŘEHLED ZÁKLADNÍCH DOKUMENTŮ A STRATEGIÍ

Mezi nejvýznamnější dokumenty lze zařadit „**Strategii celoživotního učení v ČR**“ z roku 2007. „*Hlavním přínos Strategie CŽU spočívá zejména v syntéze různých aspektů týkajících se celoživotního učení a vytvoření komplexní koncepce celoživotního učení*“²⁷

Ve strategickém dokumentu „**Národní program rozvoje vzdělávání v České republice**“ vydaném MŠMT ČR v roce 2001 (v tzv. „Bílé knize“), který se podle tehdejších představ měl stát „*závazným základem, z něhož budou vycházet konkrétní realizační plány rezortu, přesahem do širší sféry vzdělávání, jak je předpokládají zákony o školství a vládní strategické plánování sociálně ekonomického rozvoje*“²⁸, se téma podpory tzv. mobilit žáků středních škol objevuje pouze v komentářích. Tématu vzdělávání dospělých je pak věnována samostatná kapitola číslo čtyři.

V „**Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2011**“ je podpoře vzdělávání dospělých věnována kapitola 11 (str. 14 – 16).

Hlavním záměrem je podporovat rozvoj systému uznávání výsledků dalšího vzdělávání, rozvoj Národní soustavy kvalifikací (NSK) v souladu s potřebami trhu práce a rozvoj systému uznávání a ověřování výsledků dalšího vzdělávání. Stimulovat poptávku po dalším vzdělávání tak, aby se účast dospělých zvýšila na

---

²⁷ Průvodce dalším vzděláváním [online]. Praha: MŠMT ČR, Dokumenty o dalším vzdělávání, 2009. [cit. 2013-03-12]. Dostupné na WWW: < <http://www.msmt.cz/file/11567>>. s. 4.

²⁸ Bílá kniha - národní program rozvoje vzdělávání v České republice [online]. Praha: MŠMT ČR, Ostatní dokumenty, 2002. [cit. 2013-03-12]. Dostupné na WWW: < <http://aplikace.msmt.cz/pdf/bilakniha.pdf> >. s.7.

15%. V té souvislosti vytvořit daňové pobídky a více zdrojové financování dalšího vzdělávání. V tomto dokumentu nebyly nalezeny žádné záměry pro oblast mobilit.

Tak jako v Evropské unii, tak i v České republice vzniklo nepřehledné množství materiálů, které se věnují vizím a cílům, které by měly být v oblasti podpory celoživotní učení naplněny. Mnohé z nich jsou příliš ambiciózní a kladou si příliš náročné cíle. Velmi obtížné je pak tyto záměry převést do praxe a legislativy.

4.2 MÉNĚ ZNÁMÉ PROGRAMY NA PODPORU MOBILIT

Tato kapitola se zaměřuje na programy, které nejsou tak známé. A které nejsou omezeny sedmiletými intervaly tzv. vyzývacích období, jako je tomu u programů agentur NAEP a Mládež v akci. **Jedná se o programy, které byt' v malé míře využily ve školním roce 2011/2012 střední školy v Moravskoslezském kraji.** S ohledem na velikost výběrového vzorku by bylo možné odhadovat, že tyto programy využívají i další školy v České republice.

4.2.1 MEZINÁRODNÍ CENA VÉVODY Z EDINBURGHU

Jedna ze škol, a to Střední škola teleinformatiky, Ostrava, příspěvková organizace, je místním centrem, kde je možné přihlásit se do „**Programu Mezinárodní ceny vévody z Edinburghu**“ (The Duke of Edinburgh's International Award, zkráceně DofE Award). *„Jedná se o prestižní vzdělávací program, který mladým lidem od 14 do 25 let umožňuje rozvíjet své dovednosti a aktivně využívat volný čas. Program byl založen v roce 1956 britským princem Philipem, vévodou z Edinburghu (manželem britské královny Alžběty II) a to společně s německým pedagogem a velkým propagátorem zážitkové pedagogiky Kurtem Hahnem a vedoucím první úspěšné expedice na vrchol Mount Everestu, lordem Huntem. Od té doby se do něj zapojilo na 8 milionů mladých lidí ve více než 140 zemích celého světa. V České republice program běží od roku 1994, kdy ho do českého prostředí přinesla Lady Abrahams, golfová šampiónka z období prvorepublikového Československa.“*²⁹

---

²⁹ The Duke of Edinburgh's International Award. [online]. Czech republic: O nás [cit. 2013-003-17]. Dostupné na WWW: < <http://www.dofe.cz/> >.

Nejedná se tedy o typickou soutěž. Mezi sebou nesoutěží jednotlivci, ani týmy. Podstatou programu je snaha motivovat mladé lidi k tomu, aby si stanovili vlastní cíle. Aby prokázali silnou vůli, překonali nesnáze. Mladí lidé si cíle stanovují sami celkem ve čtyřech základních oblastech: **dovednosti, sportovní aktivitě, dobrovolnictví a dobrodružné expedici**. Cíle plní v rozmezí od šesti po dvanáct měsíců, přičemž jsou tyto cíle definovány na třech úrovních s odlišnou obtížností - bronz, stříbro a zlato. Ceny jsou předávány v ČR prostřednictvím Britského velvyslanectví v Praze.

Slavnostní předávání certifikátů se koná minimálně dvakrát ročně. Certifikáty úspěšným absolventům předávají patroni programu a další významné osobnosti, mezi nimiž nechybí britský princ Edward, princezna Anna či britský velvyslanec, či velvyslankyně. Samotný certifikát je dokladem o tom, že mladý člověk má za sebou poctivou práci na rozvoji vlastních kompetencí. **Proto se tento certifikát může hodit v přijímacím řízení na vysoké školy nejen v ČR, ale především ve Velké Británii**. A určitě zaujme také potenciální zaměstnavatele.

Poslední ocenění pro české účastníky proběhlo v březnu 2013. Na webovém portálu Britského velvyslanectví se uvádí: *„Princ Edward se také zúčastnil předávání certifikátů Mezinárodní ceny vévody z Edinburghu talentovaným mladým lidem. Navštívil Prague British School, jejíž žáci se na projektu cen aktivně podílí, a společně se svou chotí podpořili projekt i svou přítomností na fundraisingové galavečeři nadace Mezinárodní ceny vévody z Edinburghu“*.³⁰

Úloha zapojených středních škol v tomto programu spočívá v tom, že se podílí na zajištění programů a dobrovolníků, kteří mladým lidem pomáhají v naplnění stanovených cílů.

Pro školy může být zapojení prestižní záležitostí, zaměstnanci, kteří se zapojí do práce s mládeží, mají možnost zdarma absolvovat zajímavá školení.

Informace o programu lze nalézt na: <http://www.dofe.cz/>

---

³⁰ GOV.UK.[online]. Praha: britské velvyslanectví: Zprávy [cit. 2013-003-17]. Dostupné na WWW: < <https://www.gov.uk/government/world-location-news/the-earl-and-countess-of-wessex-visit-to-the-czech-republic.cs> >.

4.2.2 PROJEKT EDISON

„EDISON funguje pod záštitou MŠMT a jeho cílem je především podpora mezikulturního vzdělávání na středních školách. Projekt probíhá v sedmi městech České republiky.“³¹

V rámci projektu přijíždí čtyřikrát ročně na střední školy ve městech Praha, Brno, Olomouc, Ostrava, Plzeň, Zlín, Karviná studenti vysokých škol z různých zemí světa. Vysokoškolští studenti představí žákům středních škol sociální, ekonomickou, politickou a také kulturní situaci své země. Žáci mají možnost porovnat situaci v cizí zemi s podmínkami v České republice.

Veškerá společná činnost probíhá v anglickém jazyce. Cílem je nejen podpora rozvoje komunikace v anglickém jazyce, ale také rozšíření všeobecného přehledu, zážitek ze setkání s odlišnou kulturou, propagace školy.

Edison je projektem, který je spoluorganizován největší studentskou organizací na světě AIESEC, která ve více než 110 zemích sdružuje více než 2100 institucí vyššího vzdělání. Přibližně 80 000 studentům VŠ umožňuje získávat zahraniční odborné zkušenosti. **Informace o programu lze nalézt na: <http://edison.aiesec.cz/>**

4.2.3 ČESKO - NĚMECKÝ FOND BUDOUCNOSTI

Česko-německý fond budoucnosti pomáhá stavět mosty mezi Čechy a Němci. Cíleně podporuje projekty, které svádějí dohromady lidi obou zemí, které umožňují a prohlubují pohledy do jejich světů, do společné kultury a dějin. Od roku 1998 poskytl Fond budoucnosti dohromady přibližně 40 milionů eur na zhruba 7 000 projektů.³²

Finanční podporu fondu mohou obdržet žadatelé, kteří projekt realizují společně s německým, resp. českým partnerem. Projekt by neměl trvat déle než jeden rok a maximální příspěvek činí 50% z celkových uznatelných nákladů. Z fondu mohou čerpat nejen střední školy, ale také školy základní a mateřské.

---

³¹AIESEC.[online]. Praha: Edison [cit. 2013-003-17]. Dostupné na WWW: <<http://aiesec.cz/?s=Edison>>.

³²Česko-německý fond budoucnosti.[online]. Praha: O nás [cit. 2013-003-17]. Dostupné na WWW: <<http://www.fondbudoucnosti.cz/o-nas/o-nas/>>.

V oblasti školství podporuje fond: rozvoj osobních kontaktů mezi mladými lidmi z obou zemí, pořádání společných workcampů pro obecně prospěšné projekty, společná koncertní, taneční nebo divadelní představení.

V současné době může během jednoho školního roku s podporou Fondu budoucnosti cca 100 žáků intenzivně poznávat sousední zemi. Fond budoucnosti umožňuje také učňům a absolventům odborných škol, aby získali zkušenosti v cizí zemi, a sice v rámci dlouhodobé nebo krátkodobé praxe. Projekty praxí má na starosti většinou „Tandem“, koordinační centrum pro česko-německou výměnu mládeže.

Informace o programu lze nalézt na: z <http://www.fondbudoucnosti.cz>.

4.2.4 PROJEKT TANDEM

Čtyři střední školy v Moravskoslezském kraji se zapojily do činností projektu Tandem zaměřeného na spolupráci škol a dalších institucí zemí ČR a SRN.

Historie česko-německého koordinačního centra

V roce 1990 bylo v Poličce na prvním „Česko-německém setkání mládeže“ podepsáno mezi zástupci ČR a SRN prohlášení o záměru zřízení koordinačních center pro česko-německou výměnu mládeže. V České republice vzniklo centrum v Plzni. Je organizačně přiřčeno k Západočeské univerzitě v Plzni. Metodicky je „Tandem Plzeň“ veden Sekcí mezinárodních vztahů a evropských záležitostí MŠMT. V SRN vzniklo centrum ve městě Regensburg a je součástí „Bavorského kruhu mládeže“, organizace zastřešující práci s mládeží na úrovni spolkové země Bavorsko.³³

Koordinační centra česko-německých výměn mládeže Tandem Plzeň a Regensburg poskytují poradenské služby a podporují státní a nestátní instituce a organizace

---

³³ Tandem.[online]. Praha: O Tandemu [cit. 2013-03-20]. Dostupné na WWW: <<http://www.tandem.adam.cz/akce/eds-turne>>. .

obou zemí při uskutečňování a zintenzivňování česko-německých výměn mládeže a mezinárodní spolupráce v oblasti práce s mládeží.³⁴

Tandem ve školské oblasti podporuje partnerství škol, výměnu zkušeností mezi pedagogy, kteří jsou zapojeni do česko-německých projektů, nabízí také možnost dalšího vzdělávání pro pedagogy. Součástí činnosti koordinačního centra je také vydávání rozmanitých publikací.

Tandem provozuje webové stránky www.ahoj.info.cz, kde lze nalézt aktuální informace o pořádaných projektech a řadu dalších informací.

Střední školy mají především k dispozici program s názvem „Program podpory odborných praxí“, který je spolufinancován Česko-německým fondem budoucnosti a programem EU Leonardo da Vinci. Tento program není určen pro gymnázia a vysoké školy.

V rámci tohoto programu podpory odborných praxí mají žáci, učni a absolventi středních odborných škol a učilišť (ve věku 16 - 26 let) možnost absolvovat odbornou praxi v sousední zemi, zejména v Německu. Praxe se uskutečňuje ve firmě, dílnách, sociálním zařízení či v o oblasti veřejné správy, přičemž trvání této praxe se může pohybovat v rozmezí tří až dvanácti týdnů. Účastníci programu získají evropský certifikát tzv. Europass-mobility, který jim může být důležitou pomůckou v jejich dalším profesním životě a zároveň dokladem o účasti na zahraniční odborné praxi.³⁵

Praxe musí být uskutečňována v oborech, ve kterých se žáci učí, podmínkou je existence dvou partnerských organizací. Spolupráce nemusí být vzájemná, může být jednostranná. Praxi žákům zajišťuje hostitelská organizace.

Výše příspěvků na Program podpory odborných praxí v ČR činí 2 730 Kč na osobu a týden, příspěvek na MHD 208 Kč na osobu a týden, jednorázový paušální

---

³⁴ Výroční zpráva Tandemu Plzeň 2011.[online]. Plzeň: Tandem, Výroční zprávy [cit. 2013-03-20].

Dostupné na WWW: <

http://www.tandem.adam.cz/clients/tandem/upload/file/pr/vz/2011_zprava_TP.pdf. >. s. 5.

³⁵ Tandem.[online]. Praha: Programy odborných praxí [cit. 2013-03-21]. Dostupné na WWW: <

<http://www.tandem.adam.cz/sekce/skoly-a-predskolni-zarizeni/skoly/programy-a-projekty/program-podpory-odbornych-praxi> >.

příspěvek na administrativu: 1 820 Kč. Jazykovou přípravu formou tzv. jazykové animace (více viz <http://www.jazykova-animace.info>) a pojištění účastníků zajišťuje Tandem.

Výše příspěvku pro minimálně tři týdenní stáž v Německu činí na potraviny a ubytování: € 140 na osobu a týden. Na veřejnou dopravu dotace: do 15 € na osobu a týden. Jednorázový příspěvek na další náklady: € 100. Jazykovou přípravu formou jazykové animace a pojištění účastníků zajišťuje Tandem.³⁶

Další programy koordinačního centra tandem

Pro dobrovolníky je určen **program „Dobrovolnické centrum“**. Tandem pomáhá zájemcům najít vhodný dobrovolnický projekt v zahraničí. Tato činnost je součástí programu Mládež v akci a je také z tohoto programu financována. Dobrovolníkovi (ve věku 18-30 let) je hrazeno ubytování, strava, jazykový kurz, zdravotní pojištění, pojištění odpovědnosti za škodu a měsíční kapesné. Podmínkou je, že pracuje v zahraniční hostitelské organizaci 30 až 35 hodin týdně.

Pro pracovníky s mládeží je určen projekt **„Učit se navzájem“**. *„Program podporuje pobyty českých pracovníků v nejrůznějších zařízeních a organizacích pracujících s dětmi a mládeží v Německu. Délka hospitace musí činit minimálně 4 týdny a maximálně 3 měsíce. Tandem poskytne hospitantovi finanční podporu, která pokryje podstatný podíl nákladů. Účelem hospitace je vtáhnout zahraničního pracovníka do pedagogické, odborné a mimoškolní činnosti hostitelského zařízení a pomoci mu získat cenné zkušenosti nebo nápady od jiných týmů.“*³⁷

Tento program je ale prioritně určen pro střediska volného času, nízkoprahová centra a podobné organizace a instituce.

Informace o programu lze nalézt na: <http://www.tandem.adam.cz/> a <http://www.ahoj.info>.

---

³⁶Tandem.[online]. Praha: Programy odborných praxí [cit. 2013-03-21]. Dostupné na WWW: <http://www.tandem.adam.cz/clients/tandem/-BP_20121121_Web.pdf>.

³⁷ Tandem.[online]. Praha: Učit se navzájem [cit. 2013-03-21]. Dostupné na WWW: <<http://www.tandem.adam.cz/sekce/sdruzeni/programy-a-projekty/ucit-se-navzajem>>.

4.2.5 EUROPA HAUS MERIENBERG

Dům Evropy Marienberg je organizace založená roku 1951. Jedná se o první evropské vzdělávací zařízení, které se věnuje mj. mimoškolnímu politickému vzdělávání mladých i dospělých. Dům Evropy v Marienbergu zastřešuje přes 100 jednotlivých evropských domů a akademií ve více než třiceti zemích.

Dům Evropy v Praze organizuje semináře, které se konají čtyřikrát ročně v Bad Marienbergu. Semináře jsou určeny pro studenty, kteří si chtějí ověřit a zlepšit své znalosti německého jazyka, poznat blíže německy mluvící země a navázat mezinárodní kontakty. Těchto akcí se pravidelně zúčastňují studenti ze Španělska, Francie, Chorvatska, Polska, Německa a Ruska. Každý seminář má své specifické téma, jedná se většinou o problematiku evropských zemí, (např. témata Žijeme v Evropě, Evropa a mládež, My a Evropská unie,...). Každé setkání trvá šest dnů (neděle příjezd, sobota návrat) a zahrnuje i jednu celodenní exkurzi (např. Frankfurt, Bonn, Cáchy). Organizátoři se starají i o pestrý večerní program (promítání filmů, karaoke, sportovní aktivity.). Tato setkání se konají vždy v září, říjnu, květnu a červnu. Účastníci hradí pouze 2000 Kč za dopravu Domu Evropy v Praze a účastnický poplatek 60 euro německým partnerům. Po dohodě s vedením je možné proplacení peněz za dopravu.³⁸

Informace o programu lze nalézt na: www.europa-haus-marienberg.de.

4.2.6 PROGRAM AKADEMIE STŘEDOEVROPSKÝCH ŠKOL ACES

Program ACES sponzoruje rakouská nadace „Die Erste Osterreichische Sparkassefoundation“ a koordinuje ho Interkulturní centrum ve Vídni ve spolupráci se slovenskou organizací Včelí dům. Program podporují ministerstva školství všech zúčastněných zemí: Albánie, Bosny a Hercegoviny, Bulharska, Černé Hory, České republiky, Chorvatska, Maďarska, Kosova, Makedonie, Moldavska, Rumunska, Slovenska, Slovinska a Srbska. Akademie středoevropských škol vyhlašuje opakovaně projekty zaměřených na vytvoření sítě spolupracujících škol a podporu mezikulturního dialogu mladých lidí a učitelů v zemích střední Evropy.

---

³⁸ Gymnázium na Pražačce. [online]. Praha: O škole [cit. 2013-03-21]. Dostupné na WWW: <<http://www.gymnazium-prazacka.cz/o-skole/vyuka-nemeckeho-jazyka#marien>>.

Cílovou skupinou jsou žáci/žákyně ve věku 12 až 17 let. Do realizace projektu se mohou zapojit žáci a učitelé ze zúčastněných zemí. Tématem letošního ročníku 2013 je diverzita: „I and the others: Discovering diversity around and within me” (Já a ostatní: objevování rozmanitosti v sobě a kolem sebe).

Nejlepší společné projekty partnerských škol získají grant rakouské nadace. Každá škola může podat pouze jednu žádost o grant v rámci programu ACES. Komunikace v rámci projektu probíhá v angličtině. Podrobné informace lze nalézt na stránkách www.aces.or.at, na nichž jsou zveřejněna pravidla účasti, kritéria výběru a termíny pro podání návrhů partnerských projektů a formuláře žádosti.³⁹

Informace o programu lze nalézt na: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/aces-2013>.

4.2.7 KONFERENCE MUN

Jedná se o mezinárodní setkání mládeže, které organizuje v Berlíně škola „Bertha von Suttner“. Mladí lidé z osmi evropských zemí se zde pokouší řešit problémy nestabilních zemí ve světě.

Jednání probíhala v angličtině, součástí je také seznámení se s procedurami přijímání rezolucí OSN. Je to akce, která ukazuje studentům, jak se někteří politici, právníci či mezinárodních organizace snaží pomoci řešit celosvětové problémy.⁴⁰

Informace lze nalézt na: <http://www.gjak.cz/mun-berlin-2011.aspx>.

4.2.8 OBČANSKÉ SDRUŽENÍ PANT

Občanské sdružení PANT vzniklo v roce 2007 s cílem působit v oblasti rozvoje a podpory informovanosti veřejnosti o problematice lidských práv a jejich porušování. Jeho činnost se zaměřuje především na vzdělávání, filmovou dokumentární a publicistickou tvorbu, podporu aktivit mapujících a rozvíjejících

---

³⁹ MŠMT ČR.[online]. Praha: Mezinárodní vztahy. Aces [cit. 2013-03-25]. Dostupné na WWW: <<http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/aces-2013>>.

⁴⁰ Gymnázium J. A. Komenského a Jazyková škola [online]. Uherský Brod: MUN Berlín 2011 [cit. 2013-03-28]. Dostupné na WWW: <<http://www.gjak.cz/mun-berlin-2011.aspx>>.

kulturní dědictví v českém, středoevropském a evropském regionu. Sdružení provozuje od roku 2009 vzdělávací portál pro učitele, studenty a žáky Moderní dějiny.cz a intenzivně spolupracuje se základními, středními i vysokými školami, historickými a politologickými ústavy, archivy, pamětnickými sdruženími i dalšími nevládními organizacemi podobného zaměření. Na mezinárodním poli rozvíjí spolupráci se vzdělávacími institucemi, školami a historickými pracovišti v Polsku, Maďarsku a na Slovensku. Členy Občanského sdružení PANT jsou pedagogové, pracovníci médií a lidé z podnikatelské sféry.⁴¹

Portál Moderní dějiny je financován z grantového projektu OP VK a jeho součástí je také pořádání mezinárodních setkání středoškolské mládeže.

Informace o programu lze nalézt na: www.pant.cz a www.modernidejiny.cz.

4.2.9 ROTARY KLUBY

ROTARY INTERNATIONAL je celosvětovou organizací vedoucích osobností z podnikatelských a odborných kruhů, které poskytují humanitární služby a pomoci svým spoluobčanům. Prosazují ve všech oblastech vysoké etické zásady a napomáhají vytváření vzájemné důvěry a míru na celém světě. Jedná se o společenství, které se jako první na světě zaměřilo na službu a pomoc potřebným.

Základní článkem jsou „**Rotary kluby**“, které jsou samostatnými právními subjekty. Připravují a uskutečňují množství pozoruhodných projektů humanitárního, vzdělávacího nebo kulturního zaměření, přičemž usilují prostřednictvím výměnných programů o obohacení života svých spoluobčanů na místní i mezinárodní úrovni. Jedná se o společenství, do něhož je zapojeno na 1,2 milionu mužů a žen, organizovaných v téměř 30 000 klubech, působících prakticky ve všech zemích světa.⁴²

První „Rotary klub“ byl založen v Chicagu ve státě Illinois, USA, dne 23. února 1905. Založil ho Paul P. Harris. „Rotariáni“ se scházejí jako přátelé pravidelně

---

⁴¹ Pant, občanské sdružení [online]. Praha: O sdružení [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: <<http://www.pant.cz/o-sdruzeni.html>>.

⁴² Rotary international district 2240 [online]. Brno: O Rotary [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: <<http://www.rotary2240.org/district-2240/cs/o-rotary/>>.

každý týden, aby jednali o aktuálních tématech a projektech zaměřených na pomoc a služby místního i mezinárodního dosahu. Členy klubu jsou představitelé různých oborů a profesí, zastoupených v dané obci.

Za účelem plnění poslání je založena „Nadace Rotary“, která vynakládá každým rokem kolem 90 mil. dolarů na zahraniční stipendia, na kulturní výměnné akce a na humanitární programy a projekty, které slouží ku prospěchu milionů lidí. Rotary si získalo celosvětové uznání jakožto největší poskytovatel mezinárodních vzdělávacích stipendií.⁴³

Jakákoliv akce, která má být podpořena z finančních prostředků Nadace Rotary nebo prostředků jednotlivých „Rotary klubů“ se řídí zásadami, které lze vyjádřit heslem Rotariánů a to „Service above self“ (volně přeloženo jako „Služba bez ohledu na sebe). Důležité také je, aby podpořená akce rozvíjela mezinárodního porozumění.

Před realizací je každá akce podrobována čtyřbodovému testu, který zjišťuje, jestli jsou plánované akce slučitelné s myšlenkou rotariánství. Test byl vytvořen rotariánem a podnikatelem Herbertem J. Taylorem během Velké hospodářské krize jako návod pro obnovení ekonomiky a v roce 1942 byl přijat za jednu z etických norem rotary. Obsahuje následující otázky: *Je to pravda? Je to slušné ke všem zúčastněným? Bude to rozvíjet dobrou vůli a lepší přátelství? Bude to výhodné pro všechny zúčastněné?*⁴⁴

Pro středoškolskou mládež je určen program „Služba mládeži“. V jeho rámci pořádají Rotary kluby podle svých možností buď samostatně nebo ve spolupráci s jinými kluby krátkodobé prázdninové kempy mladých nebo rodinnou výměnu. Dále také dlouhodobé (celoroční) výměny studentů ve středoškolském věku se zahraničními partnerskými kluby a distrikty.

V rámci tohoto programu lze absolvovat **jednoroční výměnu středoškoláků**, při které hostující student bydlí v hostitelské rodině a navštěvuje v hostitelské krajině

---

⁴³ Rotary international district 2240 [online]. Brno: O Rotary [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: < <http://www.rotary2240.org/district-2240/cs/o-rotary/> >.

⁴⁴ Tamtéž.

školu. Návštěva školy je povinná. Je tedy třeba, aby student znal jazyk hostitelské země. Dále je možné využít nabídky tzv. „**výměny mezi rodinami**“. Během prázdnin se vzájemně navštíví mládí lidé z jednotlivých rodin. Dorozumívající jazykem je angličtina.

Další aktivitou jsou **letní rotariánské tábory**, které jsou pořádány především v evropských státech. Jedná se nejčastěji o čtrnáctidenní pobyty s různorodým zaměřením (sport, kultura, historie, poznávání pořádající země). Základní věkovou skupinou je středoškolská mládež ve věkovém rozmezí od 15 do 19 let. **Více informací lze nalézt na: www.rotary2240.org/district-2240/cs.**

4.3 VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH V ČR

Na webových stránkách středních škol v ČR nalezneme rozmanitou nabídku kurzů a rekvalifikací. Školy se tak snaží alespoň částečně eliminovat pokles počtu žáků ve třídách. Problémy škol, které souvisí s poklesem demografické křivky, však další vzdělávání dospělých na středních školách nevyřeší.

4.3.1 NÁRODNÍ SOUSTAVA KVALIFIKACÍ A PRÁVNÍ PŘEDPISY

Školy (tak jako soukromé vzdělávací agentury) mají **povinnost mít rekvalifikační kurzy akreditované**. A to v souladu se Zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti a vyhláškou č. 176/2009 Sb., kterou se stanoví náležitosti žádosti o akreditaci vzdělávacího programu. V § 108 odst. 2 zákona o zaměstnanosti se dočteme, že školy mají ze zákona automaticky přidělenou akreditaci. Ovšem pouze tehdy, pokud pořádají rekvalifikace v oboru vzdělávání, který mají zapsaný v rejstříku škol a školských zařízení. Školy jen výjimečně žádají MŠMT ČR a akreditaci na obory, které nevyučují (obvykle se jedná o kurzy v rámci tzv. dalšího vzdělávání pedagogů).

Pokud rekvalifikační kurzy nabízí střední odborná škola, či střední odborné učiliště, musí navíc postupovat v souladu se zákonem 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

Tento zákon vznikl v souladu se stanovenými strategiemi v oblasti podpory celoživotního vzdělávání dospělých.

Reagoval na skutečnost, že dospělý zájemce může jen velmi obtížně docílit dálkovým studiem středního vzdělání s výučním listem. Překážkou je povinné absolvování jednoho roku odborného výcviku prezenčním způsobem, které je stanovena školským zákonem. Pokud tedy dospělý zájemce o získání výučního listu pracuje, pak je pro něj povinná přítomnost na praktickém vyučování ve čtrnáctidenních cyklech zásadní překážkou k dosažení toho stupně vzdělání.

Tento nový zákon nabízí zájemcům o získání výučního listu přezkoušení dovedností, které získali během své profesní praxe v dospělém věku. Po získání odpovídajícího počtu tzv. dílčích kvalifikací, se může zájemce přihlásit k běžným závěrečným učňovským zkouškám na jakémkoliv středním odborném učilišti. Konkrétní promítnutí zákona 179/2006 Sb., do zákona 561/2004 Sb., nalezneme v § 113b. Osvědčení o získání dílčích kvalifikací se tak stává rovnocenným dokladem k doložení vysvědčení z jiných škol⁴⁵

Zákon 179/2006 Sb., přinesl do dalšího vzdělávání zásadní změnu. Dospělý jedinec může rovnou přistoupit před zkušební komisí a podle předem stanovených kritérií se pokusit složit některou z dílčích zkoušek profesních kvalifikací.

Pokud tedy chce zájemce o získání středního vzdělání s výučním listem získat výuční list například v oboru „Kuchař (kod:65-99-H-01)“, pak musí nejdříve získat tzv. úplnou profesní kvalifikaci. Tu získá, pokud úspěšně vykoná tři zkoušky profesních kvalifikací a to: „Příprava teplých pokrmů“, „Příprava pokrmů studené kuchyně“ a „Příprava minutek“.

Kdybychom porovnali RVP oboru kuchař a obsah jednotlivých zkoušek, pak zjistíme, že jsou v té části, kde jsou definovány kompetence v oblasti praktického vyučování, totožné.

Poznámka: V roce 2012 došlo k novele Zákona 179/2006 Sb. Kromě jiného se změnilo pojmosloví. Namísto dílčí kvalifikace, se používá sousloví profesní kvalifikace.

---

⁴⁵ VALENTA, J. Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem k 16. 4.2009, s. 179.

4.2.1.1 ZKOUŠKY PROFESNÍCH KVALIFIKACÍ A ŽÁDOST O AUTORIZACI

Vlastní zkoušky profesních kvalifikací jsou organizovány obdobně jako praktická část závěrečné učňovské zkoušky. Ukažme si to na oboru (tzv. „úplné kvalifikaci“) oboru „Kuchař“. Zájemce o vykonání zkoušky dílčí profesní kvalifikace „Příprava teplých pokrmů“ se přihlásí pomocí tiskopisu, které nalézt na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/prihlaska-ke-zkousce-pro-uchazece-o-uznani-dilci-kvalifikace>. Přičemž si vybere některou z institucí, či osob, které jsou uvedeny u popisu kvalifikace na www.narodni-kvalifikace.cz.

V tomto případě by našel tyto informace pod odkazem: „<http://www.narodni-kvalifikace.cz/detailKvalifikacnihoStandardu.aspx?q=kucha%5c5%99&id=418>“

Uvedené instituce (či osoby) ale nemají povinnost přihlášku přijmout. Školy tyto činnosti vykonávají v rámci své doplňkové činnosti a je zcela v jejich kompetenci se rozhodnout, za jakých podmínek budou zkoušky nabízet a realizovat. Škola také stanovuje výši poplatku za vykonání zkoušky.

Jestliže instituce přijme přihlášku, pak je povinna informovat na předepsaném tiskopisu o této skutečnosti ministerstvo, které jí udělilo tzv. autorizaci.

Zájemce je následně pozván k vykonání zkoušky. V tomto případě si před komisí vylosuje některé z připravených „menu“, následně nanormuje suroviny na určený počet porcí a před komisí připravuje dané pokrmy. Na celou zkoušku má k dispozici pět až sedm hodin. Komise, kde musí být tzv. autorizovaný zástupce, zaměstnanec školy, který splnil zákonem stanovené podmínky (pětiletou praxi v oboru a minimálně střední vzdělání ukončené maturitní zkouškou), pak postupuje při hodnocení podle tzv. „**hodnotícího standardu**“. Ten je opět veřejně přístupný na www.narodni-kvalifikace.cz.

Hodnotící standard je uspořádán do modulů (obvykle kolem dvaceti pěti až třiceti). Každý z modulů je hodnocen zvlášť. Pokud by u některého z modulů byl zápis „nevyhověl“, pak zájemce zkoušku nevykonal. V tomto případě nemá nárok na vrácení poplatku a ani na stanovení náhradního termínu. Po úspěšném vykonání zkoušky je vydána veřejná listina „Osvědčení o vykonání profesní zkoušky“.

V případě že se podaří zájemci o získání výučního listu vykonat všechny povinné zkoušky profesních kvalifikací, získá tak tzv. úplnou kvalifikaci. Následně se pak

na jakémkoliv SOU, může přihlásit k vykonání závěrečné zkoušky. Pokud uspěje, pak obdrží výuční list v daném oboru.

Žádost o udělení autorizace

O schválení možnosti nabízet veřejnosti vykonávání těchto zkoušek, tzv. žádost o autorizovanou osobu, mohou žádat jak právnické, tak fyzické osoby. A to na resortním ministerstvu, které je pro danou skupinu oborů tzv. autorizujícím orgánem. Příklad žádosti je uveden v přílohách. Žadatel musí splňovat podmínky odborné způsobilosti a další podmínky, jejichž popis lze nalézt vždy na posledních stránkách hodnotícího standardu u dané profesní kvalifikace.⁴⁶

V případě profesní kvalifikace „Kuchař“ se jedná o Ministerstvo pro místní rozvoj. Žádost je zpoplatněna částkou 1 500 Kč za každou dílčí profesní kvalifikaci. Po pěti letech je třeba opakovaně požádat o prodloužení certifikátu „autorizované osoby“. Poplatek činí 500 Kč.

4.2.1.2 Vazba „Národní soustavy kvalifikací“ na další systémová opatření

a) Vazba Národní soustavy kvalifikací (NSK) na Národní soustavu povolání

Národní soustava kvalifikací navazuje na Národní soustavu povolání (NSP), která prostřednictvím tzv. Sektorových rad monitoruje a eviduje požadavky na výkon jednotlivých povolání na trhu práce. *Na portálu www.nsp.cz postupně vzniká všeobecně dostupná databáze povolání, která reálně odráží situaci na trhu práce. Jednotlivá povolání se mění stejně rychle jako nároky zaměstnavatelů, což následně vyžaduje rychlou reakci školských a vzdělávacích systémů. NSP se snaží společně s NSK přinášet důležité informace o kvalifikačních požadavcích, které se následně promítnou do všech úrovní vzdělávání.*⁴⁷

---

⁴⁶ Národní soustava kvalifikací [online]. Praha: Informace a doporučení pro žadatele o autorizaci a autorizované osoby [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: <http://www.narodni-kvalifikace.cz/Methodika/Informace_pro_Autorizovane_osoby.pdf>.

⁴⁷ Národní soustava povolání [online]. Praha: Informace o NSP [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: <<http://info.nsp.cz/>>.

b) Vazba na nabídky tzv. Europassu

Držitel osvědčení o získání profesní kvalifikace může požádat o Europass. A to tzv. dodatek k osvědčení, kde jsou sumarizovány informace o dosaženém stupni vzdělání držitele Europassu. Europass je prvním jednotným celoevropským souborem dokladů o vzdělání, osobních kompetencích, jazykových dovednostech, odborné kvalifikaci a pracovních zkušenostech jejich držitele. Nejedná se o nový certifikát, poskytuje však zaměstnavatelům v zemích EU věrohodné informace o jeho držiteli v jazyce jakéhokoliv členského státu. Jeho struktura je jednotná a od roku 2005 pomáhá nejen zlepšit komunikaci na evropském trhu práce.⁴⁸

Více informací lze nalézt na: www.europas.cz

c) Vazba na Zákon 586/1992 Sb., o daních z příjmů

V §15, v odstavci 8 lze nalézt následující: "Od základu daně ve zdaňovacím období lze odečíst úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání podle zákona o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, pokud nebyly hrazeny zaměstnavatelem ani nebyly uplatněny jako výdaj podle §24 poplatníkem s příjmy podle §7, nejvýše však 10 000 Kč. U poplatníka, který je osobou se zdravotním postižením, lze za zdaňovací období odečíst až 13 000 Kč, a u poplatníka, který je osobou s těžším zdravotním postižením, až 15 000 Kč."

d) Vazba na Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

V „§21 - Odborná způsobilost“ se lze dočíst, že kromě běžného dokládání odborné způsobilosti (dokladem o dosaženém vzdělání s výučním listem), lze také doložit odbornou způsobilost získáním všech profesních kvalifikací tak, jak jsou pro odpovídající povolání stanoveny v Národní soustavě kvalifikací.

e) Vazba na Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělání

V §113 c) Zákona 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělání (školském zákoně) je stanoveno, že osoba, se základním vzděláním, která vlastní osvědčení o dosažení tzv. úplné kvalifikace v daném oboru,

---

⁴⁸Europass [online]. Praha: Co je europass [cit. 2013-04-012]. Dostupné na WWW: <<http://www.europass.cz/co-je-europass>>.

může i bez předchozího vzdělání ve střední škole získat po úspěšném vykonání závěrečné zkoušky odpovídající střední stupeň vzdělání. Toto se týká také zkoušek maturitních. Toto opatření tedy zásadně mění možnost dosáhnout středního vzdělání jiným způsobem než je tomu u denního, či dálkového studia.

4.4 PODPORA VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH Z PROGRAMŮ EU

Školy v Moravskoslezském kraji (dále MSK) mají, tak jako ostatní školy v České republice, možnost čerpat finanční prostředky strukturálních fondů Evropské unie. Záměrem této finanční pomoci je snižování meziregionálních rozdílů v EU, cílem je vyvážený rozvoj jednotlivých evropských států, odstraňování rozdílů jejich sociální a hospodářské úrovně.⁴⁹

Finanční prostředky z fondů jsou směřovány na národní či regionální orgány členských zemí (v ČR zejména ministerstva), které jsou zodpovědné za řízení tzv. operačních programů, v rámci nichž jsou pak poskytovány příspěvky příjemcům na předložené a následně schválené projekty.

4.4.1 OPERAČNÍ PROGRAM VZDĚLÁVÁNÍ PRO KONKURENCESCHOPNOST

Pro školy je určen Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (dále OP VK). Tento program je podporován z Evropského sociálního fondu (ESF) a částečně z Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF). Z ERDF jsou hrazeny případné investiční náklady, obvykle je to možné maximálně do výše 9% z celkových nákladů projektu. Sedmileté programové období tohoto operačního programu končí v naší republice v roce 2013.

Hlavní cílem OP VK je finančně podpořit takové projekty, které prostřednictvím rozmanitých činností napomohou zvýšit kvalitu vzdělávání v ČR. Podporované

---

⁴⁹ Příručka pro příjemce OP VK verze 4, platná od 1. 8. 2010. [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2009. [cit. 2010-12-28]. Dostupné na WWW:<<http://www.msmt.cz/file/11267>>.

činnosti, jsou rozděleny do pěti skupin, které jsou označovány jako **tzv. prioritní osy**.

Na zvýšení kvality vzdělávací nabídky pro dospělé zájemce o rozšíření, či zvýšení své kvalifikace bylo možné získat až 5 milionů Kč z **prioritní osy číslo 3 „Další vzdělávání“**.

Veškeré informace o výzvách, informace o tom, jakým způsobem zpracovat projektovou žádost a jak řídit realizaci projektu, naleznou střední školy na webových stránkách svých zřizovatelů. Kraje jsou tzv. „Zprostředkujícími subjekty“, které „hospodaří“ s finančními prostředky přidělenými na tyto činnosti Ministerstvem školství a mládeže ČR, které je tzv. „Řídícím orgánem“.

Více informací o strukturálních fondech obecně a zejména o Evropském sociálním fondu lze nalézt na: www.strukturalni-fondy.cz, www.msmt.cz a www.esfcr.cz.

OP VK Prioritní osa „3 - Další vzdělávání“ v Moravskoslezském kraji

V MSK měly školy v průběhu let 2007-2013 celkem čtyřikrát možnost zažádat o podporu projektů, které by přispěly k rozšíření nabídek vzdělávacích programů pro dospělé zájemce o celoživotní učení. Informace o výsledcích výzev jsou dostupné na: <http://www.nuts2.kr-moravskoslezsky.cz>. Podmínky čerpání finančních prostředků jsou vždy stanoveny ve výzvách.

V dané prioritní ose školy mohly financovat následující činnosti:

Vytváření vzdělávacích programů ve vazbě na Národní soustavu kvalifikací, vytváření modulů navazujících na obory vzdělání poskytované školami, podpora rozvoje vzdělávací nabídky v návaznosti na vzdělávací programy (RVP, ŠVP). Vytváření vzdělávací nabídky dalšího vzdělávání v návaznosti na potřeby zaměstnavatelů MSK, vytváření učebnic a studijních opor pro kurzy dalšího vzdělávání, vytváření e-learningových programů pro další vzdělávání. Dále bylo možné podpořit vzdělávání poradců v oblasti dalšího vzdělávání. ⁵⁰

---

⁵⁰ NUTS MSK 4. KOLO VÝZVY předkladatelům grantových projektů k předkládání žádostí o finanční podporu z OP VK Prioritní osa 3 Oblast podpory 3.2 – Podpora nabídky dalšího vzdělávání [cit. 2010-12-28]. Dostupné na WWW:< http://nuts2.kr-moravskoslezsky.cz/zip/vyzva4_op3.2_opvk20.pdf>.

Vlastní realizace rekvalifikací a kurzů však byl omezena. Bylo možné pouze tzv. pilotní ověření vytvořených programů, ověření se mohlo zúčastnit maximálně třicet osob. Dále nebylo možné vydávat v rámci pilotáže žádné osvědčení o absolvování kurzů. Jedinou výjimkou bylo složení zkoušek profesních kvalifikací ve vazbě na Národní soustavu kvalifikací a vydání osvědčení o získání profesní kvalifikace.

Žádosti o podporu z OP VK jsou pro školy zajímavé především z důvodů velkých dotací (až 10 mil. Kč) a 100% krytí nákladů projektu. Oproti programům NAEP je zde možné použít finance na platy pedagogů, kteří se do činností zapojí. Dále na pořízení vybavení (počítačů, datových projektorů, učebních pomůcek), na školení, motivačně-vzdělávací pobyty pedagogů apod. Prostřednictvím tzv. nepřímých nákladů lze honorovat účetní škol za práci nad rámec běžných pracovních povinností, uhradit náklady na kancelářské potřeby, případně náklady na energie, které souvisí s realizací projektu.

Na druhou stranu je třeba konstatovat, že projekty jsou značně administrativně náročné. Čerpání finančních zdrojů z OP VK se řídí mnoha pravidly. Jejich porušení je sankcionováno určitými procenty ze schválené částky, či odebráním celé dotace. Vlastní žádost o dotace se zpracovává v elektronickém formuláři „Benefit“, který je k dispozici na www.eu-zadost.cz. Je třeba vyplnit řadu povinných údajů. Důležité je zaměřit se především na jasný a konkrétní popis plánovaných činností (tzv. klíčové aktivity). Plnění těchto „aktivit“ je v průběhu realizace dokladováno (tzv. závaznými ukazateli). Jejich nenaplnění je důvodem k odebrání dotace.

Při čerpání finančních prostředků z přidělené dotace projektu je třeba respektovat řadu závazných rozpočtových pravidel, které jsou popsány v tzv. „Příručce pro příjemce“ a v „Metodických dopisech“.

Možnost pochybení při čerpání dotací z OP VK také zvyšuje skutečnost, že se průběžně pozměňují a doplňují pravidla pro čerpání dotací. Jako příklad lze uvést skutečnost, že k danému období (duben 2013) je vydána již šestá verze tzv. „Příručky pro příjemce“.

MŠMT ČR by mělo mít na svých webových stránkách umístěny přehledně veškeré informace (dokumenty, rady, příklady projektů) tak, aby případné žádosti ze strany škol uspěly a proběhly bez pochybení. Pokud však žadatel neví, jaké informace si

má dohledat a chce požádat o přidělení grantu z OP VK, pak na webových stránkách www.msmt.cz tyto informace pod jedním odkazem nenalezne.

4.4.2 REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAMY

OP VK je prioritně zaměřen na podporu činností pedagogů, na vybavení škol pak jen okrajově. Pokud chtějí školy získat významnější finanční prostředky na investiční vybavení, či rekonstrukci budov či učeben, mají pak možnost využít tzv. regionálních operačních programů. **V případě Moravskoslezského kraje lze získat informace na: <http://www.rr-moravskoslezsko.cz>.**

Pojmosloví operačních programů má svá specifika. Jako příklad lze uvést výzvu, které byla určena pro školy a další instituce v Moravskoslezském kraji.

Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko vyhlásilo tzv. **Kontinuální výzvu k předkládání žádostí o dotaci z Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko.**

Pro školy je určena - Prioritní osa: 2 Podpora prosperity regionu, **Oblast podpory:** 2.1 Infrastruktura veřejných služeb, **Dílčí oblast podpory:** 2.1.1 Rozvoj infrastruktury pro vzdělávání

Globálním cílem prioritní osy je zvýšit prosperitu ekonomiky a kvalitu života v regionu a snížit míru nezaměstnanosti. **Globálním cílem oblasti podpory** je zvýšit kvalitu života v regionu budováním, modernizací a rekonstrukcí infrastruktury veřejných služeb. **Specifickým cílem prioritní osy** a zároveň globálním cílem dílčí oblasti podpory je zlepšit materiální vybavení škol a školských zařízení, zvýšit počet absolventů a vytvořit kvalitní nabídku pracovníků v tradičních i nových prioritních oborech, podpořit celoživotní vzdělávání.⁵¹

V tomto případě regionální rada odsouhlasila podporu pro investiční projekty, které budou zaměřeny na podporu moderních výukových metod pro praktické i teoretické vyučování. S podmínkou, aby vyučování bylo na požadované úrovni technického vývoje anebo odpovídalo požadavkům zaměstnavatelů na trhu práce. Jednalo se především o rekonstrukci stávajících objektů nebo výstavbu nových objektů v

---

⁵¹ Kontinuální výzvu k předkládání žádostí o dotaci z Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko [online]. Ostrava: Regionální radě Moravskoslezsko [cit. 2013-05-010]. Dostupné na WWW: < <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/file/3075/> >. s. 5.

rozsahu nutném pro modernizaci výuky (např. rekonstrukce třídy na novou učebnu s modernizovaným vybavením)⁵²

Zajímavá na této výzvě je skutečnost, že byli určeni jen tři oprávnění žadatelé. A to Moravskoslezský kraj, Vítkovická střední průmyslová škola a gymnázium a Střední odborná škola Třineckých železáren. Celková alokace na tuto výzvu byla ve výši 130 mil. Kč. Spoluúčasť kraje byla stanovena na 15% z celkových způsobilých výdajů.

4.4.3 OSTATNÍ DOTAČNÍ TITULY NA PODPORU ROZVOJE DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Pro firmy a různé instituce jsou k dispozici další programy. Obvykle však školy nejsou definovány jako oprávnění žadatelé anebo jsou stanoveny podmínky, které nemohou splnit. Například vytvoření pracovních míst a jejich udržení po stanovenou dobu – šest měsíců až tři roky.

Fond dalšího vzdělávání

FDV je příspěvkovou organizací **Ministerstva práce a sociálních věcí**. Jeho základním posláním je rozvoj dalšího profesního vzdělávání. V současné době realizuje několik projektů. Pro školy by mohly být zajímavé projekty stáží (více viz.: <http://fdv.mpsv.cz/index.php/cinnosti-fdv/2-fond-dalsiho-vzdelavani/122-staze-ve-firmach-vzdelavani-praci>). Jediným problémem může být skutečnost, že finanční dotace je poskytována v režimu „de minimis“. Jedná se o omezení ze strany Evropské komise, která tímto eliminuje žaloby kvůli nastavení nerovných podmínek v podnikání.

Pokud je program financován v rámci režimu „de minimis“, pak je možné čerpat v součtu všech takto stanovených podpor maximálně 200 000 EUR za poslední tři kalendářní roky. Toto obnáší částku cca max. částku 5 mil. Kč. Pokud již školy

---

⁵² Kontinuální výzvu k předkládání žádostí o dotaci z Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko [online]. Ostrava: Regionální radě Moravskoslezsko [cit. 2013-05-010]. Dostupné na WWW: < <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/file/3075/>>., s. 6

čerpany z OP VK, oblast podpory 3.2, pak musí od výše uvedené částky odečíst získanou dataci z OP VK. **Informace lze nalézt na: dv.mpsv.cz.**

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

OP LZZ je zaměřený na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky trhu práce, profesního vzdělávání, dále na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech.⁵³

Velmi známý je mezi firmami individuální projekt „Vzdělávejte se“. Zaměstnavatelé z vybraných odvětví v něm mohou žádat o příspěvky na vzdělávání svých zaměstnanců, případně tyto projekty zajišťují podporu pro uchazeče a zájemce o zaměstnání. Školy mohou být v tomto případě dodavateli služeb - kurzů, či vzdělávacích programů.

4.4.4 VYUŽITÍ PODPORY EU ŠKOLAMI V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI

Moravskoslezský kraj se snaží v souladu dlouhodobými záměry ČR podporovat spolupráci středních škol v oblasti rozšiřování nabídky kurzů, či rekvalifikací pro dospělé zájemce o další vzdělávání. Již před vstupem ČR do EU se školy, s podporou Moravskoslezského kraje, zapojily do národního projektu UNIV I, který byl zaměřen na motivaci škol k tomu, aby se více orientovaly v doplňkové činnosti na realizaci rekvalifikací.

Objevila se také snaha sdružovat školy do center s cílem zvýšit konkurenceschopnost škol v oblasti nabídek kurzů a rekvalifikací. Finanční prostředky byly směřovány dvěma směry. Buď prioritně **na odměny pedagogů** a dalších zaměstnanců školy, kteří vytvářeli vzdělávací program či byli lektory v pilotně ověřených vzdělávacích programech (projekty KRAJ a UNIV II) **nebo byly finanční prostředky směřovány na zlepšení vybavení škol** (technická centra).

---

⁵³ Evropský sociální fond [online]. Praha: OP Lidské zdroje a zaměstnanost [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: < <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz> >.

4.3.4.1 Vytváření sítí škol v Moravskoslezském kraji

Od roku 2004 vzniklo postupně v MSK několik sdružení škol, které vždy spojovaly společné aktivity.

1. Sdružení „Svět vzdělávání - síť místních center celoživotního vzdělávání“

Již v roce 2004 vzniklo sdružení právnických osob „**Svět vzdělávání- síť místních center celoživotního vzdělávání**“. Vznik centra úzce souvisel s projektem KRAJ (Komplexní rozvoj aktivit jednotlivců Moravskoslezského regionu 2002 - 2003) realizovaným v rámci PHARE 2000 - RLZ. Nositelem projektu KRAJ byl Národní ústav odborného vzdělávání a jeho cílem bylo systémové řešení problematiky dalšího vzdělávání především s využitím kapacit středních odborných škol zřizovaných Moravskoslezským krajem.

Toto centrum, které sdružuje jedenáct tzv. „**Místních center celoživotního vzdělávání**“, tedy středních škol (osm škol), vyšších odborných škol a Vysoké školy podnikání, a.s., je aktivní do současnosti. Zaměřuje se především na spolupráci v projektových aktivitách hrazených z OP VK. V období 2007 - 2013 bylo toto sdružení třikrát úspěšné při podání žádosti o podpory z oblasti podpory 3.2 – Podpora nabídky dalšího vzdělávání.

V prvním kole výzev OP VK oblast podpory 3.2 se jednalo o projekt CZ.1.07/3.2.07/01.0033 „Rozvoj dalšího vzdělávání - nový úkol pro školy“ s podporou ve výši 3 920 236 Kč. V druhém kole výzev OP VK oblast podpory 3.2 se jednalo o projekt CZ.1.07/3.2.07/02.0011 „Tvorba vzdělávacích programů pro zvýšení nabídky a kvality“ s podporou ve výši 4 717 050 Kč. Ve třetím kole výzev OP VK oblast podpory 3. 2. se jednalo o projekt CZ.1.07/3.2.07/03.0012 „Rozšiřujeme nabídku dalšího profesního vzdělávání“ s podporou ve výši 4 633 394 Kč⁵⁴

---

⁵⁴ NUTS II Moravskoslezsko [online]. Ostrava: Schválené grantové projekty [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: < http://nuts2.kr-moravskoslezsky.cz/zadatel_schvalene.html >.

2. UNIV – Uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení v sítích škol poskytujících vzdělávací služby dospělým

Projekt byl realizován v osmi krajích (v Moravskoslezském, Libereckém, Karlovarském, Ústeckém, Pardubickém, Jihočeském, Zlínském, Olomouckém) v letech 2006 až 2008. V Moravskoslezském kraji se do něj zapojilo čtrnáct škol.

Projekt vznikl v době, kdy byl již rozpracován nový zákon 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání. V jednotlivých krajích byly vytipovány školy, které se díky své oborové nabídce mohly stát po datu účinnosti tohoto zákona tzv. autorizovanými osobami.

Cílem projektu bylo **vytvořit 132 programů dalšího vzdělávání** zohledňujících jak potřeby trhu práce, tak potřeby trhu vzdělávání (především zájmové vzdělávání) a **v šesti krajích vytvořit síť spolupracujících škol.**

Pilotní ověřování mechanismů, jak by měl v praxi na školách probíhat způsob ověřování výsledků dalšího vzdělávání dle zákona 179/2006 Sb., probíhalo také v již vytvořených sítích škol poskytujících vzdělávací služby dospělým. A to v Moravskoslezském kraji ve sdružení „**Svět vzdělávání sítí místních center celoživotního vzdělávání**“ a v Libereckém kraji v „**Centru vzdělanosti Libereckého kraje**“.

V každé síti byl pak následně proces uznávání ověřen na dvou hodnoticích standardech. Postupně bylo ověřování rozšiřováno do dalších krajů. Celkem tedy byl proces uznávání realizován na 16 hodnoticích standardech, což přineslo dostatek zkušeností pro rychlé rozšíření mechanismů uznávání na všechny hodnoticí standardy odpovídající oborům vzdělání na úrovni ISCED 3C.⁵⁵

Přínosem projektu byla především skutečnost, že se více jak 80 středních škol v ČR seznámilo s principy fungování zcela nového pojetí možnosti získání výučního listu v dospělém věku. Školy se seznámily s obsahem projektu „**NSK- Národní soustava kvalifikací**“. Začaly se učit modulově připravovat vzdělávací programy tak, aby

---

⁵⁵ NUOV [online]. Praha: UNIV [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW:

< <http://www.univ.nuov.cz/index.php?r=67>>.

mohly být zohledněny dovednosti a znalosti, které zájemce o rekvalifikaci, či vzdělávací program získal v průběhu svého života.

Dalším nepochybným přínosem byla propagace řemeslných oborů, neboť v rámci zákona 179/2006 Sb., se začaly jako první vytvářet hodnotící standardy pro učební obory.

3. Národní projekt „UNIV 2 – KRAJE“ a podpora rozšíření nabídky profesních kvalifikací na středních školách

Projekt UNIV 2 navázal na projekt předchozí – UNIV. Do projektu se zapojily všechny kraje kromě Hlavního Města Prahy. Celkem 325 škol. V Moravskoslezském kraji se do projektu zapojilo 33 škol.

Tento projekt se zaměřil na metodickou, organizační a finanční podporu středních škol. V rámci projektu školy zpracovávaly modulárně uspořádané vzdělávací programy a následně je pilotně ověřovaly v rekvalifikacích. Prioritně byly školy opětovně podporovány k tomu, aby byly programy vázány na profesní kvalifikace dle zákona 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Cílem tedy bylo, aby školy nejen nabízely veřejnosti zkoušky profesních kvalifikací, ale také přípravné kurzy.⁵⁶

4. Sdružení „Komunitní školy“

V roce 2004 získal Moravskoslezský kraj dotaci ve výši 45,05 mil Kč ze Společného regionálního operačního programu (SROP, zaměřeno na investice), oblast podpory 3.1 - Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v regionech s názvem **“Podpora rozvoje komunitních škol“**.

Cílem projektu bylo otevřít a zpřístupnit školy okolní komunitě a proměnit je v centrum vzdělávacího, kulturního a společenského života. **V osmi městech** Moravskoslezského kraje bylo investováno do vybavení učeben, vybudování bezbariérových přístupů vybraných škol. Střední školy v městech **Orlové,**

---

⁵⁶ Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v MSK za školní rok 2011/2012 [online]. Moravskoslezský kraj: Dlouhodobé záměry a výroční zprávy [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/sk_dokumenty.html>. s. 82.

Bruntále, Rýmařově, Krnově, Odrách, Opavě, Vítkově a Novém Jičíně získaly kvalitní zázemí, včetně vybavení informačními technologiemi, speciálním softwarem, didaktickou technikou tak, aby byl naplněn cíl projektu.

Tzv. „**Komunitní školy**“ měly přinést těsnější sepejetí s regionem, zhodnocení pedagogického potenciálu učitelů a poskytnout všem občanům daných měst a jejich okolí aktivní působení v informační a občanské společnosti, přispět k uplatňování celoživotního učení a sociální integraci. Myšlenka komunitního vzdělávání vycházela z faktu, že je to právě škola, která je fungující organizací v každé obci a přirozeným centrem vzdělávání.⁵⁷

5. Technická centra „Centrum technického vzdělávání na Bruntálsku“ a „Elektrotechnická centra“

Za finanční podpory celkem 99,5 mil. Kč ze SROP (Prioritní osa 2 – Podpora prosperity regionu, Oblast podpory 2.1. Rozvoj infrastruktury pro vzdělávání) vznikla v Moravskoslezském kraji dvě technicky zaměřená centra v nichž se spojilo celkem dvanáct středních škol. Cílem projektu „**Centrum technického vzdělávání na Bruntálsku**“ (58,2 mil. Kč) bylo zkvalitnění podmínek pro výuku žáků na středních odborných školách a odborných učilištích technického zaměření na Bruntálsku. Celkem šest škol bylo vybaveno dle stávajících potřeb autoopravářskou, strojírenskou technikou, klasickými obráběcími stroji, obráběcími stroji CNC, svařovací technikou a didaktickými pomůckami. Projekt byl realizován v letech 2009 až 2011.⁵⁸

Cílem projektu „**Elektrotechnická centra**“ (41,3mil.Kč) bylo vytvoření šesti center se zaměřením na elektrotechnické obory. V každém okrese MSK vzniklo jedno moderně vybavené pracoviště odborného výcviku pro výuku žáků v elektrotechnických oborech středního vzdělání s odborným výcvikem. Nově vzniklé a rekonstruované dílny, laboratoře a odborné učebny vybavené trenažéry a dalším technickým zařízením, umožňující zajištění kvality odborného výcviku. V rámci

---

⁵⁷ Moravskoslezský kraj [online]. Ostrava: Podpora rozvoje komunitních škol [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: <<http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/eu/projekt-podpora-rozvoje-komunitnich-skol-12140/>>.

⁵⁸ Moravskoslezský kraj [online]. Ostrava: Projekt centra technického vzdělávání [cit. 2013-05-03]. Dostupné na WWW: <<http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/eu/projekt-centra-technickeho-vzdelavani-na-bruntalsku-12302/>>.

projektu vznikly také prostory pro uložení náradí, materiálů, učebních a jiných pomůcek, prostory pro přípravnou práci učitelů odborného výcviku, pro osobní hygienu, odpočinek a stravování, pro odkládání oděvu a obuvi.⁵⁹

Oba výše uvedené projekty byly cíleny na pořízení vybavení pro technické obory a to celkem pro dvanáct středních škol.

I když tyto projekty na první pohled přímo nesouvisí s realizací rekvalifikací, tak významně zlepšily podmínky pro jejich realizaci.

6. „Moravskoslezské centrum odborného vzdělávání pro rozvoj venkovského prostoru“

Dvě školy se sdružily do pilotních center celoživotního vzdělávání Ministerstva zemědělství ČR s názvem „**Moravskoslezské centrum odborného vzdělávání pro rozvoj venkovského prostoru**“ s tím, že se budou zaměřovat na pořádání kurzů pro oblast podnikání v zemědělství, rodinné farmy, ekologické zemědělství. Ve výroční zprávě jedné ze škol se lze dočíst následující informaci o činnosti tohoto centra: *„V roce 2011 uspořádala Masarykova škola zemědělská a Vyšší odborná škola Opava v rámci odborného vzdělávání ve škole 25 seminářů a 2 kurzy s účastí bezmála 160 lidí. Do budoucna má škola přichystány projektové záměry na rozvoj své činnosti a rozvoj aktivit Moravskoslezského centra odborného vzdělávání, jehož je členem.“*⁶⁰

Druhá škola „Střední škola zemědělství a služeb Město Albrechtice“ se zaměřila ve školním roce 2011/2012 na pořádání kurzů floristiky.

Výše uvedené kapitoly přinesly základní informace o činnostech středních škol v Moravskoslezském kraji. Z těchto a dalších údajů pak je čerpáno při ověřování předpokladů a hypotéz.

V následující výzkumné části je, kromě jiného, pracováno s informacemi, které byly uvedeny v kapitolách číslo tři a číslo čtyři.

---

⁵⁹Moravskoslezský kraj [online]. Ostrava: Elektrotechnická centra [cit. 2013-05-03]. Dostupné na WWW: <<http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/eu/elektrotechnicka-centra-16570/>>.

⁶⁰ Výroční zpráva Masarykovy školy zemědělské a Vyšší odborné školy Opava [online]. Opava: Dokumenty školy [cit. 2013-05-03]. Dostupné na WWW: <http://www.zemedelka.opava.cz/dokumenty/Vyrocní_zprava%2011_12.pdf>.

5 VÝZKUMNÁ ČÁST

Před výběrem tématu diplomové práce byly prostudovány některé kvalifikační práce s cílem zjistit, zda již nebyl zpracován stejný výzkumným problémem. A pokud ano, tak k jakým závěrům se dospělo.

5.1 DOSAVADNÍ STAV POZNÁNÍ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE NA OBDOBNÉ TÉMA

Prvním informačním zdrojem byla knihovna studentského informačního portálu SIS. Bylo nalezeno několik kvalifikačních prací na téma **další vzdělávání dospělých, rekvalifikace. A dále několik prací, jejichž tématem byla mezinárodní spolupráce škol.** Dalším informačním zdrojem byly webové vyhledávače **www.google.cz, www.seznam.cz.**

Žádná z kvalifikačních prací zabývajících se dalším vzděláváním se nezaměřila na zapojení středních škol do nabídky vzdělávacích programů pro dospělé zájemce o další vzdělávání.

Diplomová práce *„Rekvalifikace jako efektivní nástroj politiky zaměstnanosti“* autorky K. Mlynářové (Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií) se detailněji věnuje financování rekvalifikací v ČR. O úloze středních škol v této oblasti se ale nezmiňuje.

Téma profesních kvalifikací je podrobněji zpracováno v práci autorky V. Tunkové *„Rekvalifikace a vzdělávání dospělých“* (Masarykova univerzita, Brno). Autorka se zaměřila na popis tzv. kvalifikačního standardu profesní kvalifikace „Prodavač“. Výzkumná část se pak zabývala na uplatněním absolventů učebního oboru Prodavač v praxi.

Autorka A. Hrbková se v práci na téma *„Možnosti základních a středních škol jako poskytovatelů celoživotního učení“* (Univerzita Karlova, Filozofická fakulta) v teoretické části podává základní informace o nabídkách dalšího vzdělávání na školách. Oproti tradičně pojaté nabídce kurzů si vybrala jiný typ vzdělávání – tzv. „komunitní vzdělávání“ na nově vznikajících komunitních školách. Na webovém portálu **www.komunitniskoly.cz** lze dohledat informace o tom, že v ČR se ke komunitním školám zatím hlásí pouze šest středních škol a dvacet pět škol

základních. Vzdělávání pro dospělé zájemce se na těchto školách v mnohém od tradičních kurzů liší. Kurzy se odehrávají v odpoledních hodinách přímo v učebnách školy a jsou určeny jak dětem, tak dospělým zájemcům. Lektory kurzů jsou zpravidla učitelé školy, lidé z okolní komunity nebo studenti pedagogické fakulty. Při sestavování plánu, které kurzy otevřít, vychází koordinátor z dotazníků a rozhovorů s lidmi z komunity. Spíše nežli vytváření konkurence jiným vzdělávacím institucím se však především snaží vyplnit bílá místa. Poplatky za kurzy pokrývají pouze náklady na odměnu lektora.⁶¹

Komunitní vzdělávání vzniklo ve 30. letech v USA jako reakce na společenské a sociální potřeby v době ekonomické krize. V ČR je tento typ vzdělávání zatím v počátcích. V Moravskoslezském kraji byl realizován projekt s názvem „Komunitní školy“. Jeho podstata ale byla odlišná o tohoto pojetí. Cílem bylo spojit více středních škol tak, aby mohly lépe komerčně využít svých kapacit k rozšíření nabídky kurzů pro veřejnost.

Téma mobilita škol bylo nalezeno např. v práci *„Evropský program Grundtvig jako jedna z možností profesního rozvoje jedinců v oblasti vzdělávání dospělých“* od A. Bachurové (Univerzita Karlova, Filozofická fakulta). Diplomová práce přináší základní přehled programů a fondů, které lze využít při finanční podpoře institucí, které nabízejí programy dalšího vzdělávání. O aktivitách středních škol se ale nezmiňuje.

Velmi zajímavá je diplomová práce autorky T. Wohlgemuthová na téma *„eTwinning- od partnerství ke komunitě škol v Evropě“* (Univerzita Karlova, Filozofická fakulta). V práci lze nalézt v praxi využitelné informace o tom, jak se mohou školy zapojit do etwinngových aktivit. Součástí je „příklad dobré praxe“ Gymnázia ve Vysokém Mýtě, které vytvářelo společný projekt s obdobnými školami ve Velké Británii a Irsku. Na jeho základě si je možné udělat konkrétní představu o fungování eTwinningu na školách.

---

⁶¹Komunitní školy [online]. Ústí nad Labem: O projektu [cit. 2013-05-03]. Dostupné na WWW: <<http://www.komunitniskoly.cz/o-projektu/>>.

5.2 VÝZKUMNÝ PROBLÉM, PŘEDPOKLADY A HYPOTÉZY

Střední školy, které jsou v České republice financovány z veřejných zdrojů, mají podobu tzv. **příspěvkové organizace**. Na část svých provozních nákladů by tak měly získat tzv. mimorozpočtové zdroje. Zřizovatelé středních škol (kraje) se v současné době, kdy se ČR potýká s dlouhodobější finanční krizí, snaží, aby **střední školy využily nejen svého vybavení, ale také znalostí a schopností zaměstnanců tak, aby finanční příspěvek mohl být poskytnut jen v nezbytně nutné výši**.

V „**Dlouhodobém rozvoji vzdělávání a vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje**“ lze v této souvislosti nalézt v kapitole 2.2.7 Podpora dalšího vzdělávání v rámci celoživotního učení následující: *„V MSK dlouhodobě probíhají aktivity směřující k rozvoji a podpoře dalšího vzdělávání a ke zvyšování účasti dospělých na dalším vzdělávání. S ohledem na současný a budoucí negativní demografický vývoj populace 15–19letých MSK jako zřizovatel většiny středních škol v kraji usiluje o to, aby uvolňující se prostorové, materiální a personální kapacity škol byly využívány také pro další vzdělávání. Nezanedbatelnou motivací je finanční přínos nejen pro školu, ale i pro pedagogické pracovníky, kteří jako lektori mohou své pedagogické a odborné kompetence uplatnit i v rámci dalšího vzdělávání“*⁶²

Jak již bylo uvedeno v předchozích kapitolách, tak se Evropská unie (za finanční spoluúčasti ČR) snaží finančně podpořit prostřednictvím řady programů činnosti, které by mohly zlepšit podmínky pro celoživotní vzdělávání a mezinárodní spolupráci škol.

Záměrem výzkumné části diplomové práce je kromě jiného zjistit, zda střední školy v Moravskoslezském kraji, které získaly v předchozích letech významnou finanční podporu z některých fondů EU, využily tyto získané zdroje efektivně.

Dále se práce snaží nalézt odpovědi na otázku, zda má velikost školy, či typ školy vliv na úspěšnost škol při realizaci dalšího vzdělávání, či mobilit.

---

⁶² Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v MSK za školní rok 2011/2012 [online]. Moravskoslezský kraj: Dlouhodobé záměry a výroční zprávy[cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/sk_dokumenty.html>.

Výzkumná část diplomové práce se dále snaží ověřit předpoklad, že školy s vyšším počtem žáků, to znamená i vyšším počtem zaměstnanců, mají **personálně výhodnější podmínky pro realizaci rekvalifikací a mobilit, než školy menší – s menším počtem žákům.**

Autorka práce dále předpokládá, že školy typu SOŠ a SOU, realizují více rekvalifikací než gymnázia. Tento předpoklad vychází ze skutečnosti, že školy, které nabízejí řemeslné nebo specificky zaměřené maturitní obory, mají k dispozici pro zájemce o změnu, či zvýšení kvalifikace atraktivnější typy rekvalifikací (kurzů), než gymnázia, která se zaměřují na všeobecné vzdělávání. Slovem atraktivnější jsou myšleny takové rekvalifikace či kurzy, po jejichž absolvování je šance nalézt pracovní uplatnění.

V oblasti mobilit bylo záměrem ověřit předpoklad, zda **gymnázia jsou úspěšnější při realizaci tzv. mobilit.** To znamená, že budou mít více pořádaných činností se školami v zahraničí než školy typu SOŠ a SOU.

Velkou překážkou při navazování spolupráce se školami v zahraničích bývá malá znalost cizích jazyků. Na gymnáziích je vyšší hodinová dotace na výuku cizích jazyků než na školách ostatního typu. Dá se předpokládat, že žáci budou více jazykově připraveni na spolupráci se školami v zahraničí.

Tyto předpoklady byly ověřeny na činnostech středních škol v Moravskoslezském kraji ve školním roce 2011/2012.

Jedná se o tzv. deskriptivní (popisný) výzkumný problém.

5.2.1 PŘEDPOKLADY A HYPOTÉZY

Předpoklady a hypotézy se vztahují k období školního roku 2011/2012. Lokální vymezení: Moravskoslezský kraj.

První předpoklad: P 1 - střední školy, které byly významně podpořeny z finančních zdrojů EU, realizovaly v období školního roku 2011/2012 více kurzů než školy, které nezískaly významnou finanční podporu z EU.

První hypotéza: H 1 – střední školy, které získaly finanční podporu z programů EU (OP RLZ, OPVK, ROP) realizovaly ve školním roce 2011/2012 v rozložení

relativní četnosti o 50% více rekvalifikací, než střední školy, které finanční podporu neobdržely.

Komentář k pojmu „významně finančně podpořené školy“. Jedná se školy, které se buďto zapojily do některého z tzv. národních projektů nebo získaly evropské dotace v částce vyšší než 1 mil. Kč. Účastnily se tedy projektu UNIV, projektu „Svět vzdělávání - síť místních center celoživotního vzdělávání“, projektu „Podpora rozvoje komunitních škol“ nebo získaly finanční podporu na vybudování tzv. technického centra. Více informací o těchto projektech je uvedeno v kapitole 4.3.4 s názvem „Sítě škol v MSK – využití podpory EU školami v Moravskoslezském kraji“.

Druhý předpoklad: P2 - školy typu SOŠ a SOU realizovaly ve školním roce 2011/2012 více vzdělávacích programů pro dospělé zájemce o další vzdělávání než gymnázia.

Druhá hypotéza: H2 - počet realizovaných vzdělávacích programů pro dospělé zájemce o další vzdělávání na SOŠ a SOU ve školním roce 2011/2012 je z celkového počtu kurzů v rozložení relativní četnosti o 50% vyšší než na gymnáziích.

Třetí předpoklad: P3 – školy s větším počtem žáků mají více zaměstnanců a tím větší personální zázemí pro přípravu a realizaci rekvalifikací a kurzů než školy s menším počtem žáků (menším počtem zaměstnanců).

Třetí hypotéza: H3 – počet realizovaných vzdělávacích programů pro dospělé zájemce o další vzdělávání na středních školách ve školním roce 2011/2012 je přímo úměrný velikosti škol (měřeno počtem žáků).

Čtvrtý předpoklad: P4- gymnázia se ve větší míře zapojují do projektů spolupráce se středními školami v zahraničí než školy typu SOŠ a SOU.

Čtvrtá hypotéza: H4 – počet mobilit na gymnáziích je ve školním roce 2011/2012 v rozložení relativní četnosti o 50% vyšší než na školách typu SOŠ a SOU.

Pátý předpoklad: P5 - školy s větším počtem žáků mají více zaměstnanců a tím i větší personální zázemí pro přípravu a realizaci mobilit než školy s menším počtem žáků (menším počtem zaměstnanců).

Pátá hypotéza: H5 - množství mobilit (počet výměnných pobytů, či mezinárodní spolupráce za školní rok 2011/2012) na školách je přímo úměrná velikosti škol (měřeno počtem žáků).

5.2.2 ZÁKLADNÍ SOUBOR, VÝBĚROVÝ SOUBOR, VÝZKUMNÝ VZOREK

Základním souborem jsou všechny střední školy na území ČR bez ohledu na typ právnické osoby v časovém rozmezí školního roku 2011/2012. V případě přesahu projektů mobilit (např. dlouhodobá spolupráce se školou v zahraničí) se bude jednat o období delší s tím, že alespoň část aktivit se realizuje v daném období školního roku 2011/2012.

Výběrovým souborem jsou všechny střední školy Moravskoslezského kraje. To znamená 147 škol. Údaj o počtu středních škol byl převzat z „Výroční zprávy MSK za školní rok 2011/2012“.

Moravskoslezský kraj patří mezi tři kraje, které mají počet obyvatel větší než 1,2 mil. Výběrový soubor je proto dle našeho názoru dostatečně reprezentativní. Další dva kraje, které patří do této kategorie, jsou Hlavní město Praha a Středočeský kraj (informace z ČSÚ). Tyto kraje mají díky větší koncentraci ekonomických subjektů částečně odlišné podmínky pro doplňkovou činnost (vzdělávání dospělých) než školy v jiných krajích. Navíc nesousedí s žádným jiným státem, mohly by tak mít horší podmínky pro spolupráci se zahraničními školami, než školy z ostatních krajů.

Výzkumným vzorkem byly školy, které měly na svých webových stránkách k dispozici Výroční zprávy za školní rok 2011/2012, či výroční zprávy na požádání zaslaly prostřednictvím e mailové pošty. Jednalo se o 104 středních škol z Moravskoslezského kraje.

Podle mezinárodních klasifikačních stupňů pro vzdělávání se jedná o školy na stupních: ISCED 2- nižší sekundární vzdělávání na víceletých gymnáziích, ISCED 3- vyšší sekundární vzdělávání, ISCED – 4 nástavbové studium a ISCED 5B - vyšší odborné školy, které bývají součástí středních škol, a nelze zcela oddělit aktivity, která náleží ISCED 3.

Školy na stupni ISCED 2 - nižší sekundární vzdělávání na víceletých gymnáziích jsou zde uvedeny proto, že nebylo možné oddělit u víceletých gymnáziích činnosti, které se vztahují pouze na žáky, kteří absolvují ročníky prima až kvarta.

5.3 METODY ŠETŘENÍ A POPIS TECHNIK STATISTICKÉ ANALÝZY DAT

Jako výzkumná metoda byla zvolena „**obsahová analýza textů**“. A to analýza textů „Výročních zpráv za školní rok 2011/2012“. Při volbě této metody bylo vycházeno z předpokladu, že uvedený dokument má předem stanovenou závaznou osnovu (Vyhláškou 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy).

Informace o zkoumaných datech by se tak měly u všech výročních zpráv středních škol Moravskoslezského kraje nacházet v předem stanovených kapitolách, měly by být nezkrácené a úplné.

Informace o tzv. **mobilitách škol lze nalézt v kapitolách šest** (Údaje o zapojení školy do rozvojových a mezinárodních programů) **a osm** (Údaje o zapojení školy do rozvojových a mezinárodních programů).

Informace o zapojení škol do podpory **celoživotního vzdělávání pak v kapitole sedm** (Údaje o zapojení školy do dalšího vzdělávání v rámci celoživotního vzdělávání).

Bylo pracováno s informacemi z webových portálů, kde byly umístěny zprávy o činnosti škol a další dostupné materiály, které doplnily informace o uvedených výzkumných problémech.

Záměrně nebyla zvolena metoda dotazníkového šetření, neboť se dalo předpokládat, že návratnost dotazníků by nebyla v dostatečném počtu a nebylo by možné relevantně potvrdit, či vyvrátit předpoklady a hypotézy.

5.4 VÝROČNÍ ZPRÁVY O ČINNOSTI ŠKOL JAKO ZDROJ ZÍSKÁNÍ DAT K ANALÝZE

Bylo vycházeno z předpokladu, že výroční zprávy budou umístěny na webových stránkách středních škol, případně je školy na vyžádání zašlou prostřednictvím e mailové pošty na adresu žadatele. Ukázalo se však, že tomu tak není, a to i přes to, že by se školy měly v tomto ohledu řídit platnými právními normami.

V § 10 odstavec 3) Školského zákona se uvádí: „*Ředitel základní, střední a vyšší odborné školy zpracovává každoročně výroční zprávu o činnosti školy za školní rok,*

*zasílá ji zřizovateli a zveřejňuje vždy na přístupném místě ve škole. Do výroční zprávy může každý nahlížet a pořizovat si z ní opisy a výpisy, anebo za cenu v místě obvyklou může obdržet její kopii. Poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím tím není dotčeno.*⁶³

Z tohoto se dá dovodit, že by tento dokument měl být veřejně dostupný. Poslední věta „Poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím tím není dotčeno“ odkazuje na zákon 106/ 1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. V §4 - Poskytování informací se uvádí, že *pokud je to možné s přihlédnutím k povaze podané žádosti a způsobu záznamu požadované informace, poskytnou povinné subjekty informaci v elektronické podobě.*⁶⁴

V §14 - Postup při podávání a vyřizování písemných žádostí o poskytnutí informace se v odstavci tři dále uvádí: „*Je-li žádost učiněna elektronicky, musí být podána prostřednictvím elektronické adresy podatelny povinného subjektu, pokud ji povinný subjekt zřídil. Pokud elektronické adresy podatelny nejsou zveřejněny, postačí podání na jakoukoliv elektronickou adresu povinného subjektu.*“

Při zpracování dat bylo ale zjištěno, že ze 147 středních škol Moravskoslezského kraje nemá umístěny aktuální výroční zprávy na svých webových stránkách více jak padesát středních škol. Školy byly osloveny e mailem, některé ale na e mail nereagovaly nebo přímo odmítly výroční zprávu e mailem zaslat (Gymnázium PORG – Ostrava).

Celkem byl nakonec analyzován text ze 104 výročních zpráv.

5.5 PROMĚNNÉ

Bylo pracováno s kvantitativními a kvalitativními proměnnými. Proměnné byly rozděleny do několika skupin tak, aby bylo možné posoudit, zda hypotézy jsou nebo nejsou platné.

---

⁶³ PEŠÁTOVÁ, L., ZELENÁ, J., VOKÁČ, P. Školský zákon s odborným výkladem, s. 43.

⁶⁴ Zákon 160/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím [software]. Epis multilicence SOŠ a SOU, 28. října 2707, Česká Lípa]. Verze 4.04. České Budějovice: Elektronické nakladatelství Grand, s.r.o., 2008. Měsíční aktualizace prosinec 2012. ISSN 1802-6745.

První skupina proměnných

Školy, které získal významnou finanční podporu z EU

Jedná se o školy, které byly zapojeny do některého z následujících projektů financovaných z některého z programů EU.

Projekty podporující rozvoj lidských zdrojů: Projekt KRAJ (Komplexní rozvoj aktivit jednotlivců, 2002 - 2003), národní projekt UNI II (OP VK)

Projekty hrazené z ROP (investiční projekty): Komunitní školy, Elektrotechnická centra, Centrum technického vzdělávání na Bruntálsku“. Více viz kapitola 4.3.4 s názvem „Sítě škol v MSK – využití podpory EU školami v Moravskoslezském kraji“.

Druhá skupina proměnných

Školy, které v daném období školního roku 2011/2012 realizovaly kurzy pro dospělé zájemce o další vzdělávání. Počty kurzů a počet rekvifikantů.

Třetí skupina proměnných

Školy, které v daném období spolupracovaly s jinými školami v zahraničí, či se zapojily do mezinárodních konferencí, soutěží, ocenění apod.

Školy, které využily některého z následujících programů finanční podpory mobilit: Programy Leonardo da Vinci, Comenius, Mládež v akci, Edison, Tandem, Česko-německý fond budoucnosti, podpora od Rotary klubu, Cena Vévody z Edinburghu, ROP Cíl 3 „Přeshraniční spolupráce "Česko - Sasko“, ROP Cíl 3 „Přeshraniční spolupráce Česko-Polsko“, mezinárodní konference MUN, Mezinárodní nadace ACES, programy Domu Evropy, zapojení do aktivit eTwinningu.

A dále tzv. „ostatní mezinárodní spolupráce škol“, kdy ve výročních zprávách nebyl definován zdroj financování, anebo byla spolupráce financována z vlastních zdrojů.

Čtvrtá skupina proměnných - velikost a typ školy. Velikost školy byla měřena počtem žáků. Školy byly rozděleny do dvou skupin. Gymnázia a SOŠ a SOU. Pokud byla škola smíšeného typu (např. gymnázium a SOŠ, pouze SOŠ), pak byla skupina „gymnázium a SOŠ“ přiřčena do skupiny gymnázií. Pokud se jednalo pouze o typ „SOŠ“ pak do skupiny „SOŠ a SOU“.

5.6 PŘEDVÝZKUM

Byly použity výroční zprávy tří škol z Libereckého kraje. SOŠ a SOU Česká Lípa, Gymnázium Česká Lípa a SPŠ Česká Lípa. Na základě údajů získaných z výročních zpráv těchto tří škol byla otestována vhodnost zvolených proměnných. Data byla zpracována tak, aby následně při práci s velkým výzkumným vzorkem nedocházelo pokud možno k pochybení.

Gymnázium Česká Lípa je velmi aktivní v oblasti spolupráce se školami v zahraničí. Již řadu let se žáci školy účastní aktivit eTwinning. Škola dokonce obdržela cenu Label za projekt „Lantern Futuri“, který realizovala společně s polskou a německou stranou. Projekt byl zaměřen na tvorbu divadelní, hudební, fotografickou, výtvarnou a textovou. SOŠ a SOU Česká Lípa a SPŠ Česká Lípa realizují řadu vzdělávacích programů, včetně kurzů k přípravě na zkoušky profesních kvalifikací. Tyto skutečnosti ovlivnily předpoklady a hypotézy.

5.7 POPIS TECHNIK STATISTICKÉ ANALÝZY DAT

Získaná data (proměnné) byla vložena do tabulky v MS Excel a při třídění dat bylo použito možností, které jsou v tomto programu k dispozici (vč. základních operací kontingenčních tabulek). Kromě absolutní a relativní četnosti bylo také použito tzv. „intervalového rozdělení četností“ a to s ohledem na značně rozsáhlý soubor 104 škol. V nejmenší škole bylo vyučováno 27 žáků a v největší škole 1529 žáků. Modus a medián byl použit jen tehdy, pokud mělo jejich použití opodstatnění.

6 ZPRACOVÁNÍ DAT – VYHODNOCENÍ ŠETŘENÍ

Základem k rozdělení počtu škol do intervalového rozpětí byl vzorec $k = \sqrt{n}$. Přičemž k = počet intervalů, n = počet škol. Délka intervalu (h) pak byla spočítána následujícím způsobem: $h = R : k$. Přičemž R = variační rozpětí mezi nejmenší a největší proměnnou

Výpočet přibližného počtu intervalů: $k = \sqrt{104} = 10,2$ intervalů

Výpočet délky intervalu: $(1529 \text{ žáků} - 27 \text{ žáků}) : 10,2 = 147,28$

Počet 104 škol byl rozdělen do 10 skupin, ale po intervalu 120 žáků. A to proto, že se při třídění dat ukázalo, že v intervalové skupině v rozpětí 147 žáků vznikají značné nerovnosti v počtech žáků u některých intervalových skupin. Především se jednalo o školy, které mají větší počty žáků. Domníváme se, že tímto nedojde ke zkreslení interpretace výsledků.

Graf 1 - Rozdělení počtu 104 škol do intervalů

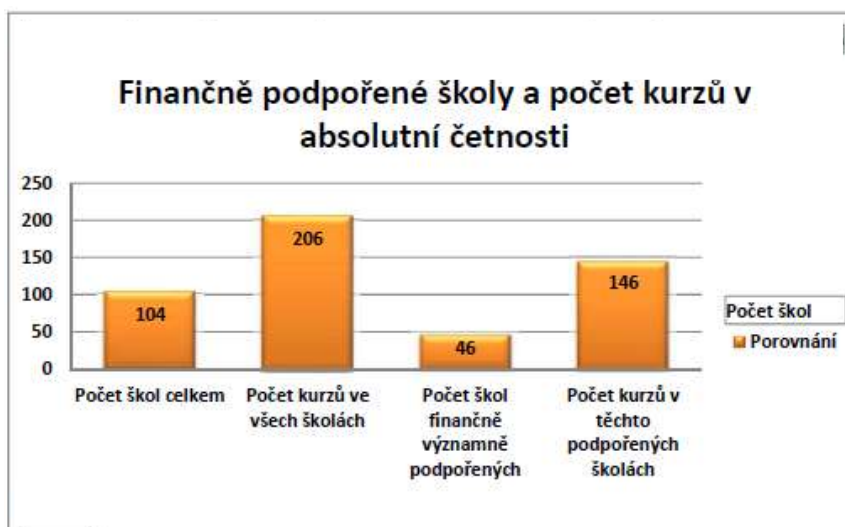
Modus: Ze vzorku 104 škol v rozpětí od 27 žáků do 1529 žáků se nejčastěji objevují školy ve velikosti mezi 390 až 510 žáky – 23 škol. Jedná se o školy ve čtvrtém intervalu. **Medián:** Prostředně velická škola z daného vzorku je o velikosti 459 žáků. **Směrodatná odchylka:** činí v zaokrouhlení 276 žáků **Průměr:** průměrná velikost školy je škola s počtem 519 žáků. **Další informace:** Čtyři školy byly s počtem do 100 žáků. Ve vzorku bylo jedenáct škol s počtem žáků nad 950 žáků. Nejmenší škola, která má 27 žáků, je obecně prospěšnou společností. Jedná se o Střední uměleckou školu varhanářskou, o.p.s. Krnov.

Tabulka I - Rozdělení počtu 104 škol do intervalů

Počet žáků	Velikost školy	Celkem	Počet žáků	Velikost školy	Celkem
27 - 147	1	3,85%	27 - 147	1	4
148-268	2	11,54%	148-268	2	12
269-389	3	17,31%	269-389	3	18
390-510	4	22,12%	390-510	4	23
511-631	5	19,23%	511-631	5	20
632-752	6	9,62%	632-752	6	10
753-873	7	3,85%	753-873	7	4
874-994	8	3,85%	874-994	8	4
995-1100	9	4,81%	995-1100	9	5
1101-1529	10	3,85%	1101-1529	10	4
Celkem		100,00%	Celkem		104

6.1 H 1- EFEKTIVNOST VYUŽITÍ ZDROJŮ Z EU VE VAZBĚ NA REALIZACI KURZŮ A REKVALIFIKACÍ

Graf 2 – Hypotéza č. 1 - efektivnost využití zdrojů EU

První předpoklad: P 1 - střední školy, které byly významně podpořeny z finančních zdrojů EU a ČR, realizovaly v období školního roku 2011/2012 více kurzů než školy, které nezískaly významnou finanční podporu z EU, **se potvrdil**.

První hypotéza: H 1 – střední školy, které získaly finanční podporu z programů EU (OP RLZ, OPVK, ROP) realizovaly ve školním roce 2011/2012 v rozložení relativní četnosti o 50% více rekvalifikací, než střední školy, které finanční podporu neobdržely, **se potvrdila**.

Tabulka II – Hypotéza č. 1-Efektivnost využití zdrojů EU

Školy	Počet škol celkem	Počet kurzů celkem	Počet kurzů na 1 školu	Pouze finančně významně podpoř.školy	Počet kurzů pro splnění hypotézy	Počet kurzů v podpořených školách
Relativní četnost	100%	100%		44,23%	o 50% více	
Absolutní četnost	104	206	1,98	46	138	146

Z celkového počtu 104 škol získalo významnou finanční podporu 46 škol. Ve školním roce 2011/2012 školy z výzkumného souboru celkem realizovaly 206 kurzů. Poměr počtu kurzů ve všech školách k počtu všech škol je v procentuálním vyjádření 198,08%. Poměr počtu kurzů ve významně podpořených školách k počtu významně podpořených škol je v procentuálním vyjádření 317,39%. To je o 119,31% více než u všech škol celkem.

Při porovnání hodnot lze také postupovat tímto způsobem. 46 škol je 44.23 % z celkového počtu 104 škol. Pokud by měly realizovat významně finančně podpořené školy o 50% více kurzů než školy celkem, pak bychom hovořili o počtu 138 kurzů.

Výpočet: 206 kurzů celkem x 44,23 % = 91 kurzů. 50% z 91 kurzů = cca 47 kurzů. 91 kurzů + 47 kurzů= 138 kurzů. Významně finančně podpořené školy ale realizovaly 146 kurzů.

Komentář k získaným datům:

Do počtu kurzů záměrně **nebyly započítány rekvalifikační aktivity středních škol, které vlastní svařovací školu.** Svařovací školy mají specifické postavení a jejich činnost souvisí především s tím, zda musí škola pro vyučované obory (obvykle obor zámečnick, případně instalatér) zajistit dle RVP odpovídající odborné zkoušky. Tyto školy pak obvykle nabízejí přípravné kurzy na různé typy svařovacích zkoušek komerčně. Pokud bychom zařadili do celkového počtu i svařovací školy, pak by údaje byly zkreslené.

Tabulka III – Počet všech kurzů, včetně kurzů svářecích v celém výzkumném vzorku

Počet kurzů ve všech školách ve výzkumném vzorku							
Velikost školy	Počet všech škol	Počet kurzů bez svař.kurzů	Počet účastníků bez svař.kurzů	Jen počet svařov. kurzů	Jen počet účastníků svař.kurzů	Počet všech kurzů, vč. svař.kurzů	Počet všech účastníků kurzů
1	4					0	0
2	12	9	40			9	49
3	18	20	177	1	50	21	198
4	23	74	379	3	283	77	456
5	20	20	150	1	75	21	171
6	10	38	264			38	302
7	4	3	153	1	146	4	157
8	4	9	129	1	80	10	139
9	5	8	144	1	100	9	153
10	4	25	497	2	300	27	524
Celkem	104	206	1933	10	1034	216	2149

V tabulce III je přehled všech kurzů ve všech školách výzkumného souboru. Pokud bychom počítali i s činnostmi ve svařovacích školách, pak by celkem bylo ve výzkumném vzorku 104 škol realizováno 216 kurzů s 2 149 účastníky. Svařovací školy však fungují bez ohledu na významné finanční dotace z EU.

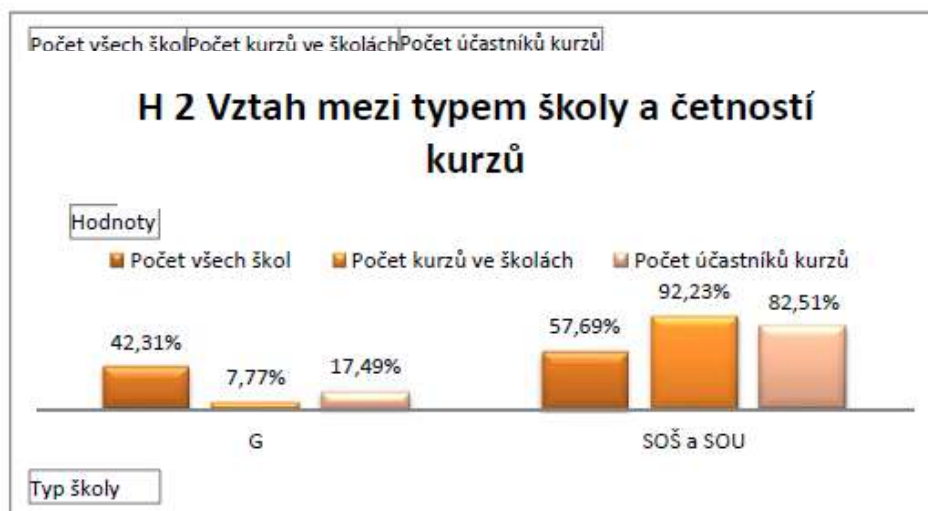
Tabulka IV – Počet všech kurzů, včetně kurzů svářecích ve vzorku 46 finančně podpořených škol

Pouze významně finančně podpořené školy							
Velikost školy	Finančně významně podpořené školy	Počet kurzů bez svař.kurzů	Počet účastníků bez svař.kurzů	Pouze počet svař.kurzů v dané skupině	Jen počet účastníků svař.kurzů	Počet všech kurzů, vč. svař.kurzů	Počet všech účastníků kurzů
1	0					0	0
2	2	1	8			1	9
3	8	12	41			12	53
4	7	41	193	2	142	43	236
5	10	20	150	1	75	21	171
6	5	37	247			37	284
7	2	3	153	1	146	4	157
8	4	9	129	1	80	10	139
9	5	8	144	1	100	9	153
10	3	15	434	1	80	16	450
Celkem	46	146	1499	7	623	153	1652

V tabulce IV jsou uvedeny pouze školy tzv. „významně finančně podpořené“. Pokud bychom započítali také kurzy ze svařovacích škol, pak by se také hypotéza potvrdila. Z celkového počtu 216 kurzů se realizovalo 153 ve významně finančně podpořených školách. Nabídka kurzů je velmi rozmanitá, od kurzu paličkování, přes kurzy ICT, kurzy účetnictví, řemeslné rekvalifikace po kurzy obsluhy strojů CNC.

6.2 H 2 – VZTAH MEZI TYPEM ŠKOLY A POČTEM KURZŮ A REKVALIFIKACÍ

Graf 3 – Hypotéza č. 2

Tabulka V - Typ školy a počet kurzů (relativní a absolutní četnost)

Absolutní četnost			
Školy	Počet škol celkem	Počet kurzů celkem	Počet účastníků kurzů
G	44	16	338
SOŠ a SOU	60	206	1595
Celkem	104	222	1 933

Relativní četnost			
Školy	Počet škol celkem (%)	Počet kurzů celkem (%)	Počet účastníků kurzů (%)
G	42,31%	7,21%	17,49%
SOŠ a SOU	57,69%	92,79%	82,51%
Celkem	100,00%	100,00%	100,00%

Počet realizovaných kurzů a rekvalifikací je nejen v absolutní, ale také v relativní četnosti vyšší u škol typu SOŠ a SOU než u gymnázií. V hypotéze ale bylo předpokládáno, že rozdíl v počtech realizovaných kurzů bude zásadnější, to se také potvrdilo.

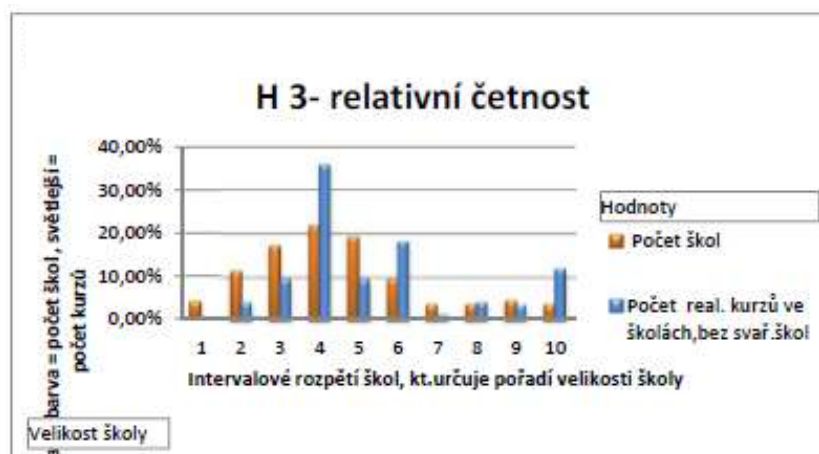
Druhý předpoklad: P2 - školy typu SOŠ a SOU, realizovaly ve školním roce 2011/2012 více vzdělávacích programů pro dospělé zájemce o další vzdělávání než gymnázia, **se potvrdil.**

Druhá hypotéza: H2 - počet realizovaných vzdělávacích programů pro dospělé zájemce o další vzdělávání na SOŠ a SOU ve školním roce 2011/2012 je z celkového počtu kurzů v rozložení relativní četnosti o 50% je vyšší, než na gymnáziích, **se potvrdila.**

Na SOŠ a SOU, bylo uspořádáno 190 kurzů, což činí 92,23% z celkového počtu rekvalifikantů.

6.3 H3 – VZTAH MEZI VELIKOSTÍ ŠKOLY A POČTEM KURZŮ A REKVALIFIKACÍ

Graf 4 – Hypotéza č. 3- relativní četnost

Graf 5 – Hypotéza č. 3- absolutní četnost

Třetí předpoklad: P 3 – školy s větším počtem žáků mají více zaměstnanců a tím větší personální zázemí pro přípravu a realizaci rekvalifikací a kurzů než školy s menším počtem žáků (menším počtem zaměstnanců), **se nepotvrdil**.

Třetí hypotéza: H 3 – počet realizovaných vzdělávacích programů pro dospělé zájemce o další vzdělávání na středních školách ve školním roce 2011/2012 je přímo úměrný velikosti škol (měřeno počtem žáků), **se nepotvrdila**.

Nejúspěšnější byly školy, které jsou v rozpětí 350-510 žáků (4. interval). Rozdíl mezi v relativní četnosti počtu škol a počtu kurzů byl 13,81%. Na druhém místě se umístily školy v rozpětí s 632 až 757 žáky (6. interval). Rozdíl činí 8,83%. Na třetím místě školy v rozpětí 1101-1529 žáků (10. interval)-8,29%.

Tabulka VI - Velikost školy a počet kurzů relativní četnost

Velikost školy	Počet všech škol	Počet kurzů ve všech školách	Rozdíl
1	3,85%		
2	11,54%	4,37%	
3	17,31%	9,71%	
4	22,12%	35,92%	13,81%
5	19,23%	9,71%	
6	9,62%	18,45%	8,83%
7	3,85%	1,46%	
8	3,85%	4,37%	0,52%
9	4,81%	3,88%	
10	3,85%	12,14%	8,29%
Celkem	100,00%	100,00%	

bez
svař. školy

Z výše uvedených grafů a tabulky je zřejmé, že nelze dohledat žádný vztah mezi velikostí školy a počtem realizovaných kurzů. Neplatí tedy, že počet zaměstnanců (který se odvíjí od počtu žáků školy) má přímý vliv na realizaci rekvalifikací. Na tuto skutečnost pak pravděpodobně mají vliv jiné okolnosti. Jako je například typ školy, jak se ukázalo u hypotézy číslo dvě.

Rozpor mezi zjištěnými údaji a údaji uváděnými ve „Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Moravskoslezském kraji za školní rok 2011/2012“.

Údaje, které byly zjištěny z výročních zpráv středních škol Moravskoslezského kraje za školní rok 2011/2012 se rozcházejí s údaji, které lze nalézt na str. 53 „Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Moravskoslezském kraji za školní rok 2011/2012“. Zde se uvádí, že v daném období se na SŠ a VOŠ realizovalo celkem 98 kurzů s 426 účastníky. Což je významně méně, než se uvádí ve výročních zprávách jednotlivých středních škol.

Ve zprávě MSK nebylo definováno, jaké typy kurzů jsou do údajů výroční zprávy kraje započítávány. Dalo by se předpokládat, že je možné, že nejsou započítávány

speciální vzdělávací programy jako svářecí kurzy. Jak ale ukazuje výše uvedená tabulka, tak tomu tak není.

Meziroční pokles realizovaných kurzů

Ve výročních zprávách některých škol se uvádí, že došlo oproti předchozím letům k významnému poklesu zájmu veřejnosti o kurzy na školách. Tento jev je komentován také ve výroční zprávě MSK.

„Celkový počet všech realizovaných rekvalifikačních kurzů a účastníků těchto kurzů se snížil téměř o polovinu, přičemž pouze 16,6 % kurzů proběhlo ve školách. Příčinu tohoto vysokého poklesu lze nalézt například ve změně legislativy v oblasti zadávání veřejných zakázek nebo v ukončení projektu Ministerstva práce a sociálních věcí Poradenské činnosti a rekvalifikace podporující zvýšení zaměstnatelnosti. Ze všech škol realizovaly střední a vyšší odborné školy 83 % těchto kurzů, jen 17 % vysoké školy. Počet kurzů konaných středními a vyššími odbornými školami se snížil o 24,6 %, kurzů konaných vysokými školami o 58,3 %.⁶⁵

Pokud bychom porovnali výzvy MPSV se žádostmi o finanční podporu na realizaci rekvalifikací z ESF v tomto vyzývacím období 2007-2013 a v předchozím období 2004-2007, pak bychom zjistili, že se zásadně změnily podmínky, za kterých se kurzy, hrazené z operačních programů určených na rozvoj lidských zdrojů, realizovaly.

Předchozí „Operační program Rozvoje lidských zdrojů“ byl určen jak pro školy, tak pro instituce působících v sociální sféře. Školy zde mohly žádat o podporu realizace rekvalifikací a nebyly vázány povinností trvale vytvořit pracovní místo tak, jak je tomu v novém Operačním programu Lidské zdroje a zaměstnanost, který je v současné době pod výhradní gescí MPSV.

V průběhu předchozích let také došlo k významné reformě na MPSV, která omezila finanční prostředky na rekvalifikace, kterými dříve právně samostatné úřady práce disponovaly a mohly je v daném regionu směřovat na realizaci rekvalifikací

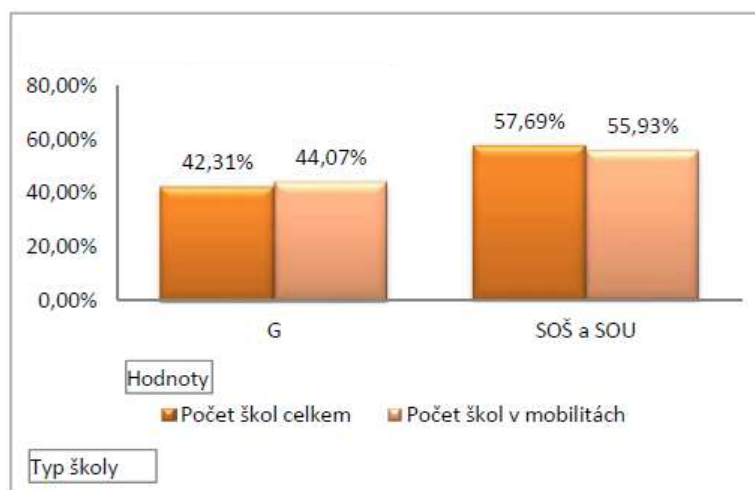
---

⁶⁵Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v MSK za školní rok 2011/2012 [online]. Moravskoslezský kraj: Dlouhodobé záměry a výroční zprávy [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: < http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/sk_dokumenty.html >. s. 81.

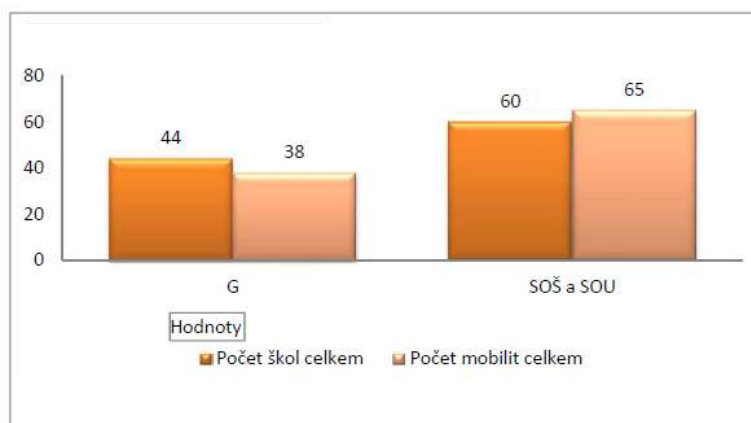
pořádané školami. Po reformě ztratily dříve okresní úřady práce možnost vyhlášovat v daném regionu výběrové řízení na realizaci rekvalifikací.

6.4 H4 - VZTAH MEZI TYPEM ŠKOLY A POČTEM MOBILIT

Graf 5 – Hypotéza č. 4 - relativní četnost

Graf 6 – Hypotéza č. 4 – absolutní četnost

Čtvrtý předpoklad: P4- gymnázia se ve větší míře zapojují do projektů spolupráce se středními školami v zahraničí, než školy typu SOŠ a SOU, **se nepotvrdil.**

Čtvrtá hypotéza: H4 – Počet mobilit na gymnáziích je ve školním roce 2011/2012 v rozložení relativní četnosti o 50% vyšší, na SOŠ a SOU, se nepotvrdila.

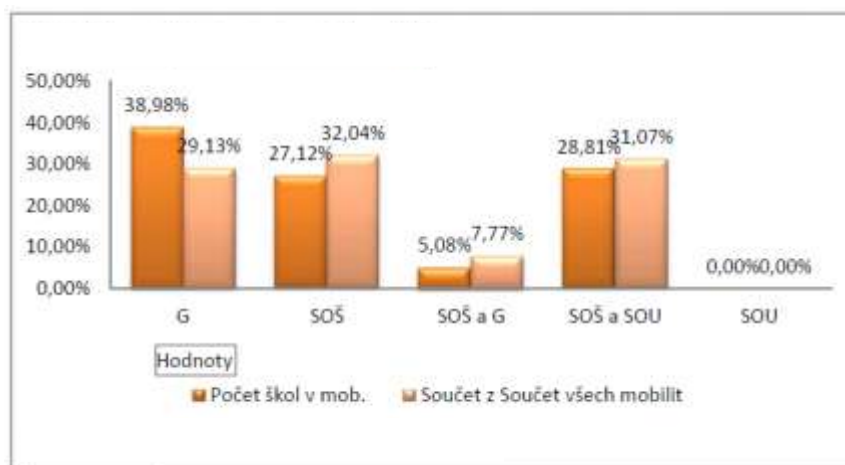
Možné důvody, proč se předpoklad a hypotéza nepotvrdily. Předpoklad, že vyšší počet vyučovacích hodin výuky cizích jazyků na gymnáziích bude mít vliv na počet mobilit, se ukázal jako mylný. Je pravděpodobné, že daleko více bude záležet na znalostech cizích jazyků většiny pedagogů školy, kteří jsou motivátory těchto činností.

Pokud se školy zapojují do mobilit, pak je obvyklým cílem spolupráce v konkrétní odborné činnosti. Kromě projektů typu e Twinning, kterému se prioritně věnují učitelé cizích jazyků, se pak musí do mobilit zapojit i pedagogové dalších předmětů. Ukazuje se, že předpoklad, že pedagogové učící na gymnáziu, budou aktivnější v oblasti mobilit, se ukázal jako nesprávný.

To, že je učitel zaměstnancem gymnázia, není pravděpodobně zárukou toho, že bude mít lepší jazykové znalosti než pedagog na ostatních školách. Na školách typu „SOŠ a SOU“ se nabízí řada odborných témat na spolupráci. Navíc program Leonardo da Vinci se zaměřuje na podporu škol poskytující odborné vzdělávání a odbornou přípravu. Gymnázia pak mají menší možnosti využít tohoto programu.

Program „Tandem“ není pro gymnázia určen vůbec. Autorku dále zajímalo, zda by se hypotéza potvrdila, pokud výzkumný vzorek byl důsledně rozdělen na typy škol. To znamená na pět typů škol, které se ve výzkumném vzorku objevily. Gymnázia, SOŠ, SOŠ a gymnázia, SOŠ a SOU a SOU.

Graf 7 – Hypotéza č. 4 – relativní četnost (podrobnější členění typu škol)

Z výzkumného vzorku 104 škol se do mobilit zapojilo 59 škol. Z těchto 59 škol se několik škol v daném období zapojilo do mezinárodní spolupráce vícekrát. Z tohoto důvodu je celkový počet mobilit v počtu 103. Pokud bychom se dívali na úspěšnost gymnázií a posuzovali jejich úspěšnost podle celkového počtu realizovaných mobilit, pak se gymnázia umístila až na třetím místě.

Tabulka VII – Hypotéza č. 4 – podrobnější členění typu škol (relativní a absolutní četnost)

Absolutní četnost		
Školy	Počet škol v mobilitách	Počet mobilit celkem
G	23	30
SOŠ	16	33
SOŠ a G	3	8
SOŠ a SOU	17	32
SOU	0	0
Celkem	59	103

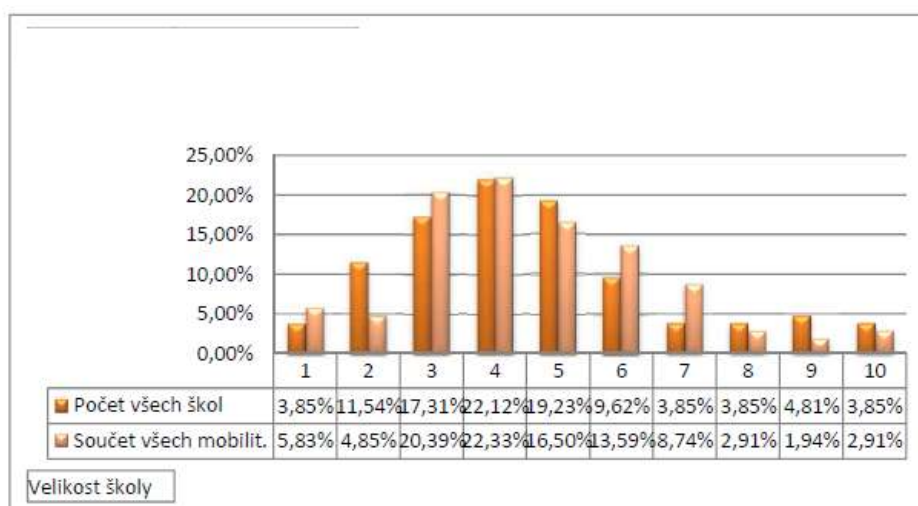
Relativní četnost		
Školy	Počet škol v mobilitách	Počet mobilit celkem
G	38,98%	29,13%
SOŠ	27,12%	32,04%
SOŠ a G	5,08%	7,77%
SOŠ a SOU	28,81%	31,07%
SOU	0,00%	0,00%
Celkem	100,00%	100,00%

Je možné, že předpoklad, že gymnázia budou významně úspěšnější v mobilitách, než ostatní školy byl velmi ovlivněn výsledky předvýzkumu. Gymnázium Česká Lípa je v této oblasti již řadu let velmi úspěšné. Jako nejméně úspěšné se ukázaly školy typu SOŠ a dále typu SOŠ a SOU. Rozložení zastoupení škol u jednotlivých typů mobilit je vidět v tabulce, která je součástí Příloh této práce (Příloha číslo 2).

Nejčastěji školy využívají programů Leonardo da Vinci a Comenius (agentura NAEP). Zajímavé je, že jen osm škol se zapojilo do aktivit projektu „e-Twinning“. Překvapením to je i z toho důvodu, že se v současné době účastní mezinárodní spolupráce škol prostřednictvím ICT (e – Twinning) i mateřské školy. Bylo předpokládáno, že počet e-Twinningových aktivit bude u středních škol významně početně větší.

6.5 H 5 - VELIKOST ŠKOLY A ZAPOJENÍ ŠKOL DO MOBILIT

Graf 8 – Hypotéza č. 5 – velikost školy a zapojení škol do mobilit

Pátý předpoklad P5 - školy s větším počtem žáků mají více zaměstnanců a tím větší personální zázemí pro přípravu a realizaci mobilit, než školy s menším počtem žáků, **se nepotvrdil.**

Pátá hypotéza: H5 - množství mobilit (počet výměnných pobytů, či mezinárodní spolupráce za školní rok 2011/2012) na školách je přímo úměrná velikosti škol (měřeno počtem žáků), **se nepotvrdila.**

Pokud bychom porovnali velikost školy a úspěšnost v počtu mobilit v procentuálním vyjádření, pak nejuspěšnější jsou školy se 753 až 873 žáky (7. interval). Na druhém místě jsou školy s 632 až 752 žáky (6. interval).

Tabulka VIII Hypotéza č. 5 - velikost školy a zapojení škol do mobilit

Absolutní četnost			Relativní četnost			
Velikost školy	Počet všech škol	Součet všech mobilit	Velikost školy	Počet všech škol	Součet všech mobilit	
1	4	6	1	3,85%	5,83%	1,98%
2	12	5	2	11,54%	4,85%	-6,68%
3	18	21	3	17,31%	20,39%	3,08%
4	23	23	4	22,12%	22,33%	0,21%
5	20	17	5	19,23%	16,50%	-2,73%
6	10	14	6	9,62%	13,59%	3,98%
7	4	9	7	3,85%	8,74%	4,89%
8	4	3	8	3,85%	2,91%	-0,93%
9	5	2	9	4,81%	1,94%	-2,87%
10	4	3	10	3,85%	2,91%	-0,93%
Celkem	104	103	Celkem	100,00%	100,00%	

Je tedy zřejmé, že počet zaměstnanců (velikost škol) není předpokladem k tomu, aby se větší školy častěji zapojovaly do mobilit. Tak, jako u hypotézy číslo tři (velikost škol ve vztahu k úspěšnosti v oblasti realizace rekvalifikací) se ukázalo, že počet zaměstnanců (který se odvíjí od počtu žáků školy) nemá vliv na počet akcí školy v oblasti mezinárodní spolupráce.

Shrnutí:

Pro autorku práce bylo překvapením, že se předpoklad o přímo úměrném vztahu mezi velikostí školy a úspěšností v mobilitách nepotvrdil. Domněnka, že ve škole s větším počtem zaměstnanců je také daleko více aktivních jedinců než na školách s menším počtem zaměstnanců, se zdála na první pohled logická.

Pokud bychom na tomto místě chtěli pojmenovat důvody tohoto stavu, pak by se jednalo pouze o nepodložená tvrzení.

Jako například: Nevhodná motivace ze strany managementu školy, maximální pracovní vytíženost aktivních jedinců, škola prioritně realizuje v daném období projekty OVP VK (finančně zajímavější než NAEP, zisk z rekvalifikací). **Proč tomu tak je, by mohlo být tématem některé z dalších kvalifikačních prací.**

ZÁVĚR

Autorka diplomové práce se snažila přinést základní informace o tom, jakou měrou a jakým způsobem se střední školy v Moravskoslezském kraji podílejí na naplnění strategických záměrů ČR v oblasti podpory celoživotního vzdělávání a mobility ve vzdělávání.

Hlavním zdrojem informací byly texty výročních zpráv o činnosti středních škol za školní rok 2011/2012 v uvedeném kraji. Doplňující informace byly získány z webových stránek zaměřených na různé typy fondů, programů či nadací, ze kterých lze získat finanční podporu na mezinárodní spolupráci škol. Cílem bylo přinést informace o dotačních titulech méně známých. V kapitole 4.2 lze nalézt popis základních podmínek pro čerpání finanční podpory na rozmanité aktivity v oblasti spolupráce škol se školami, či institucemi v zahraničí.

Práce se jen okrajově zaměřuje na programy Národní agentury pro vzdělávací programy (NAEP) a Mládež v akci, neboť informace o těchto dotačních zdrojích jsou dostatečně známé.

Úspěšný rozvoj dalšího vzdělávání dospělých na středních školách je čím dál více odvislý od skutečnosti, zda škola je, či není tzv. autorizovanou osobou podle Zákona 179 /2006 S., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

Kapitola 4.3 se proto zaměřuje na objasnění podstaty fungování národní soustavy kvalifikací a zkoušek profesních kvalifikací. Přílohy diplomové práce lze pak využít jako praktický manuál nejdůležitějších administrativních úkonů, které souvisí s přípravou rekvalifikací a s vlastním vykonáním zkoušky profesní kvalifikace.

Ve výzkumné části chtěla autorka zjistit, jaký je vztah mezi velikostí školy a typem školy a skutečnou výší získaných mimorozpočtových zdrojů a úspěšnost škol v oblasti tzv. mobility

Velikost školy byla posuzována podle počtu žáků. Všechny střední školy (výzkumný vzorek) byly z jednoho kraje. To znamená, že pro všechny tyto školy platí stejný postup při výpočtu normativního stavu zaměstnanců. Pokud by školy byly z různých krajů, pak by počet zaměstnanců byl stanoven podle různých pravidel a velikost školy by se jen obtížně porovnávala podle počtu žáků.

Údaje o počtech zaměstnanců ve výročních zprávách nejsou jednotné. V některých zprávách se uvádí jen fyzický stav zaměstnanců, v některých nejsou přepočítáni zaměstnanci pracující na základě dohod mimo pracovní poměr. Počet žáků byl proto pro stanovení počtu zaměstnanců a velikosti škol neobjektivnějším měřítkem.

Autorka vycházela z předpokladu, že ve školách s větším počtem zaměstnanců je vyšší pravděpodobnost, že se najdou jednotlivci, kteří budou nejen ochotni, ale také schopni se nad rámec svých běžných vyučovacích povinností zapojit do vzdělávání dospělých. Tento předpoklad se ale nepotvrdil.

Naopak se potvrdila hypotéza, která prověřovala, zda existuje přímo úměrný vztah mezi počtem skutečně realizovaných kurzů v daném období a významnější investicí finančních prostředků z evropských fondů do vybraných škol.

Školy, které se zapojily buď do některého z projektů UNIV, či se staly součástí sdružení škol („Svět vzdělávání“ nebo technických center) skutečně realizovaly více kurzů než školy ostatní.

Autorka dále předpokládala, že střední odborné školy a střední odborná učiliště mají svojí oborovou skladbou větší možnost nabízet takové typy rekvalifikací, které mohou být atraktivní pro trh práce než gymnázia. Tento předpoklad se v výzkumné části potvrdil.

Zajímavé bylo zjištění, že na míru mobilit škol, nemá žádný vliv ani velikost škol, ale ani typ školy. Počet setkání se školami v zahraničí, výměnné pobyty, účast na mezinárodních konferencích, soutěžích, či zapojení se do programu eTwinning se pravděpodobně odvíjí od jiných parametrů.

Střední školy se v České republice potýkají s řadou problémů. Na úvodní straně nedávno vzniklého webového portálu www.ceskomluvi.cz se konstatuje, že hlavním problémem úpadku českého školství je neexistence jasné a sdílené koncepce vzdělávací politiky. S tímto názorem lze jistě souhlasit. Autorka se domnívá, že pokud by se snahy politiků zaměřily na zatraktivnění učitelského povolání, pak by se mnohé problémy českého školství vyřešily „samy“. Je možné, že by se pak více učitelů zapojilo do tzv. mobilit a celoživotního vzdělávání na středních školách.

POUŽITÁ LITERATURA

Tištěné publikace

- [1]. ADAMUS, R. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012*. Orlová – Lutyně: Gymnázium J.Šabršuly s.r.o., 2012.
- [2]. BACHUROVÁ, A. *Evropský program Grundtvig jako jedna z možností profesního rozvoje jedinců v oblasti vzdělávání dospělých*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2011.
- [3]. BONČKOVÁ, K. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012*. Český Těšín, Obchodní akademie, p. o., 2012.
- [4]. GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-76-9.
- [5]. HRBKOVÁ, A. *Možnosti základních a středních škol jako poskytovatelů celoživotního učení*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2011.
- [6]. CHOCHOLOVÁ, S. et al. *Jana Amos Komenský Odkaz kultuře vzdělávání*. Vyd.1. Praha: Academia, Středisko společenských činností AV ČR, v.v.i., 2009.
- [7]. KALOUS, J. *Průvodce přípravou empirického výzkumu pro pedagogy a psychology*. Praha: Pedagogický ústav J. A. Komenského ČSAV, 1983.
- [8]. MLYNÁŘOVÁ, K. *Rekvalifikace jako efektivní nástroj politiky zaměstnanosti*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií. 2010.
- [9]. PELÁN, Z. *Lidské zdroje výkladový slovník*. Vyd.1. Praha: Academia, 2002. s. 280. ISBN 80-200-0950-7.
- [10]. PEŠÁTOVÁ, L., ZELENÁ, J., Vokáč, P. *Školský zákon s odborným výkladem*. Třinec: RESK, spol.s.r.o., 2009. ISBN 978-80-904324-1-3.
- [11]. ŘEHOŘ, P. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012*. Havířov, Střední průmyslová škola stavební, p. o., 2012.
- [12]. SWOBODA, H. *Moderní statistika*. Praha: Svoboda, 1977.
- [13]. TUNKOVÁ, V. *Rekvalifikace a vzdělávání dospělých*. Brno: Masarykova univerzita, 2010.
- [14]. VALENTA, J. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem k 16. 4.2009*. Olomouc: ANAG, spol.s.r.o, 2009. s. 179. ISBN 978-80-7263-530-6.
- [15]. WOHLGEMUTHOVÁ, T. *eTwinning- od partnerství ke komunitě škol v Evropě*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2011.

Elektronické zdroje

- [16]. *AIESEC* [online]. Praha: Edison [cit. 2013-03-17]. Dostupné na WWW: < <http://aiesec.cz/?s=Edison>>.
- [17]. *Bílá kniha - národní program rozvoje vzdělávání v České republice* [online]. Praha: MŠMT ČR, Ostatní dokumenty, 2002. [cit. 2013-03-12]. Dostupné na WWW: < <http://aplikace.msmt.cz/pdf/bilakniha.pdf> >.
- [18]. *Česko-německý fond budoucnosti* [online]. Praha: O nás [cit. 2013-03-17]. Dostupné na WWW: < <http://www.fondbudoucnosti.cz/o-nas/o-nas/>>.
- [19]. *4. kolo výzvy předkladatelům grantových projektů k předkládání žádostí o finanční podporu z OP VK Prioritní osa 3 Oblast podpory 3.2 – Podpora nabídky dalšího vzdělávání.* [online]. Moravskoslezský kraj: OP VK, 2012. [cit. 2013-03-14]. Dostupné na: WWW: < http://nuts2.kr-moravskoslezsky.cz/zadatel_vyzvy.html>.
- [20]. *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v MSK za školní rok 2011/2012* [online]. Moravskoslezský kraj: Dlouhodobé záměry a výroční zprávy [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: < http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/sk_dokumenty.html >.
- [21]. *EuroActiv.cz* [online]. Praha: Komunitární programy, 2004 – 2013. [cit. 2013-04-16]. Dostupné na WWW: <<http://www.euractiv.cz/komunitarni-programy>>. ISSN 1803-2486.
- [22]. *Europass* [online]. Praha: Co je europass [cit. 2013-04-012]. Dostupné na WWW: < <http://www.europass.cz/co-je-europass> >.
- [23]. *Evropský sociální fond* [online]. Praha: OP Lidské zdroje a zaměstnanost [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: < <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz> >.
- [24]. *Evropský sociální fond* [online]. Praha: OP Lidské zdroje a zaměstnanost [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: < <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz> >.
- [25]. *GOV.UK.*[online]. Praha: britské velvyslanectví: Zprávy [cit. 2013-03-17]. Dostupné na WWW: < <https://www.gov.uk/government/world-location-news/the-earl-and-countess-of-wessex-visit-to-the-czech-republic.cs> >.
- [26]. *Gymnázium J. A. Komenského a Jazyková škola* [online]. Uherský Brod: MUN Berlín 2011 [cit. 2013-03-28]. Dostupné na WWW: < <http://www.gjak.cz/mun-berlin-2011.aspx> >.
- [27]. *Gymnázium na Pražačce* [online]. Praha: O škole [cit. 2013-03-21]. Dostupné

na WWW: < <http://www.gymnazium-prazacka.cz/o-skole/vyuka-nemeckeho-jazyka#marien>>.

- [28]. *Komunitní školy* [online]. Ústí nad Labem: O projektu [cit. 2013-05-03]. Dostupné na WWW: <<http://www.komunitniskoly.cz/o-projektu/>>.
- [29]. *Kontinuální výzva k předkládání žádostí o dotaci z Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko* [online]. Ostrava: Regionální radě Moravskoslezsko [cit. 2013-05-010]. Dostupné na WWW: <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/file/3075/>
- [30]. *Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy ČR* [online]. EU a zahraničí: Evropa 2020, 2010. [cit. 2013-03-10]. Dostupné na WWW: < <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/strategie-evropa-2020>>.
- [31]. *Moravskoslezský kraj* [online]. Ostrava: Elektrotechnická centra [cit. 2013-05-03]. Dostupné na WWW: < <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/eu/elektrotechnicka-centra-16570/>>.
- [32]. *Moravskoslezský kraj* [online]. Ostrava: Podpora rozvoje komunitních škol [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: < <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/eu/projekt-podpora-rozvoje-komunitnich-skol-12140/>>.
- [33]. *Moravskoslezský kraj* [online]. Ostrava: Projekt centra technického vzdělávání [cit. 2013-05-03]. Dostupné na WWW: <<http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/eu/projekt-centra-technickeho-vzdelavani-na-bruntalsku-12302/>> >.
- [34]. *MŠMT ČR* [online]. Praha: Mezinárodní vztahy. Aces [cit. 2013-03-25]. Dostupné na WWW: < <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/aces-2013>>.
- [35]. *Národní agentura pro evropské vzdělávací programy* [online]. Praha: Norské fondy a fondy EHP [cit. 2013-04-16]. Dostupné na WWW: <http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=114& r>.
- [36]. *Národní agentura pro evropské vzdělávací programy* [online]. Praha: Comenius [cit. 2013-04-16]. Dostupné na WWW:< http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=19& >.
- [37]. *Národní agentura pro evropské vzdělávací programy* [online]. Praha: e Twinning [cit. 2013-04-17]. Dostupné na WWW:<

http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=102 >.

- [38]. *Národní soustava kvalifikací* [online]. Praha: Informace a doporučení pro žadatele o autorizaci a autorizované osoby [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW:<http://www.narodni-kvalifikace.cz/Methodika/Informace_pro_Autorizovane_osoby.pdf>.
- [39]. *Národní soustava povolání* [online]. Praha: Informace o NSP [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: < <http://info.nsp.cz/>>.
- [40]. *Národní ústav odborného vzdělávání* [online]. Praha: Historie vzdělávání v EU, 2008. [cit. 2013-03-16]. Dostupné na WWW: < <http://www.nuov.cz/historie-vzdelavani-v-eu> >.
- [41]. *NUOV* [online]. Praha: UNIV [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: < <http://www.univ.nuov.cz/index.php?r=67>>.
- [42]. *NUTS II Moravskoslezsko* [online]. Ostrava: Schválené grantové projekty [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: < http://nuts2.kr-moravskoslezsky.cz/zadatel_schvalene.html>.
- [43]. *Pant, občanské sdružení* [online]. Praha: O sdružení [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: < <http://www.pant.cz/o-sdruzeni.html>>.
- [44]. *Průvodce dalším vzděláváním* [online]. Praha: MŠMT ČR, Dokumenty o dalším vzdělávání, 2009. [cit. 2013-03-12]. Dostupné na WWW: < <http://www.msmt.cz/file/11567>>.
- [45]. *Příručka pro příjemce OP VK verze 4, platná od 1. 8. 2010.* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2009. [cit. 2010-12-28]. Dostupné na WWW:< <http://www.msmt.cz/file/11267>>.
- [46]. *Rotary international district 2240* [online]. Brno: O Rotary [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: < <http://www.rotary2240.org/district-2240/cs/o-rotary/> >.
- [47]. *Strategie celoživotního učení ČR, MŠMT ČR, Praha 2007.* [online]. Praha: MŠMT ČR, Dokumenty o dalším vzdělávání, 2009. [cit. 2013-03-12]. Dostupné na WWW: < <http://www.msmt.cz/vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>>.
- [48]. *Strategie celoživotního učení ČR, MŠMT ČR, Praha 2007.* [online]. Praha: MŠMT ČR, Dokumenty o dalším vzdělávání, 2009. [cit. 2013-03-12]. Dostupné na WWW: < <http://www.msmt.cz/vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>>.

celozivotniho-uceni-cr>.

- [49]. *Strategie celozivotního učení ČR, MŠMT ČR, Praha 2007.* [online]. Praha: MŠMT ČR, Dokumenty o dalším vzdělávání, 2009. [cit. 2013-03-12]. Dostupné na WWW: < <http://www.msmt.cz/vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>>.
- [50]. *Strategie celozivotního učení ČR, MŠMT ČR, Praha 2007.* [online]. Praha: MŠMT ČR, Dokumenty o dalším vzdělávání, 2009. [cit. 2013-03-12]. Dostupné na WWW: < <http://www.msmt.cz/vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>>.
- [51]. *Tandem* [online]. Praha: O Tandemu [cit. 2013-03-20]. Dostupné na WWW: < <http://www.tandem.adam.cz/akce/eds-turne>>.
- [52]. *Tandem* [online]. Praha: Programy odborných praxí [cit. 2013-03-21]. Dostupné na WWW: < http://www.tandem.adam.cz/clients/tandem/upload/file/praxe/BF-FBP_20121121_Web.pdf>.
- [53]. *Tandem*[online]. Praha: Programy odborných praxí [cit. 2013-03-21]. Dostupné na WWW: < <http://www.tandem.adam.cz/sekce/skoly-a-predskolni-zarizeni/skoly/programy-a-projekty/program-podpory-odbornych-praxi> >.
- [54]. *The Duke of Edinburgh's International Award.* [online]. Czech republic: O nás [cit. 2013-003-17]. Dostupné na WWW: < <http://www.dofe.cz/> >.
- [55]. *Vyhláška 176/2009 Sb., kterou se stanoví náležitosti žádosti o akreditaci vzdělávacího programu, organizace vzdělávání v rekvalifikačním zařízení a způsob jeho ukončení* [software]. Epis multilicence SOŠ a SOU, 28. října 2707, Česká Lípa. Verze 4.04. České Budějovice: Elektronické nakladatelství Grand, s.r.o., 2008. Měsíční aktualizace prosinec 2012. ISSN 1802-6745.
- [56]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. AHOL Střední odborná škola s.r.o.: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-02]. Dostupné na WWW: < <http://www.ahol.cz/datafiles/vz1.pdf> >.
- [57]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Bezpečnostně právní akademie Ostrava, s. r. o.: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-08]. Dostupné na WWW: < <http://www.oostrava.cz/media/Dokumenty/vyrocnizprava11-12.pdf> >.
- [58]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Biskupské

- gymnázium v Ostravě: Výroční zpráva [cit. 2013-02-1]. Dostupné na WWW: <<http://web.b-g.cz/vyrocnizprava/>>.
- [59]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Čtyřleté a osmileté gymnázium, s.r.o. Frýdek-Místek: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-04]. Dostupné na WWW: <<http://www.cogfm.cz/vyrocnizprava2012.pdf>>.
- [60]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. EDUCAnet - Soukromé gymnázium Ostrava, s. r. o.: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-04]. Dostupné na WWW: <<http://ostrava.educanet.cz/uploads/dokumenty/VZ-2011-2012.pdf>>.
- [61]. *Výroční zpráva činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. 1st International School of Ostrava - základní škola a gymnázium, s.r.o.: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-08]. Dostupné na WWW: <http://is-ostrava.cz/secondary/userfiles/file/Documents/Vyrocnizprava_ISO_2011-2012.pdf>.
- [62]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Gymnázium BESKYDY MOUNTAIN ACADEMY, s.r.o.: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-04]. Dostupné na WWW: <http://gymnaziumbma.cz/bma/dokumenty/VZ_2011.pdf>.
- [63]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Gymnázium Český Těšín: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-01-12]. Dostupné na WWW: <http://www.gmct.cz/files/VyrocnizpravaG_20112012.pdf>.
- [64]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Čtyřleté a osmileté gymnázium, s.r.o. Frýdek-Místek: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-04]. Dostupné na WWW: <<http://www.cogfm.cz/vyrocnizprava2012.pdf>>.
- [65]. *Výroční zpráva o činnosti školy školní rok 2011/2012* [online]. Gymnázium Karviná: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-01-12]. Dostupné na WWW: <http://www.gym-karvina.cz/userfiles/10/file/vyrocnizprava_2011-2012.pdf>.
- [66]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Gymnázium Mikuláše Koperníka, Bílovec, příspěvková organizace: Výroční

zpráva[cit. 2013-02-04]. Dostupné na WWW: <
http://www.gmk.cz/files/2011/10/VZ_2012_final.pdf>.

[67]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Gymnázium, Vítkov, Komenského 145, příspěvková organizace: Výroční zpráva[cit. 2013-02-1]. Dostupné na WWW: <
<http://www.gvitkov.cz/files/uploaded//files/uploaded/UserFiles/File/V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1va%202011-2012.pdf>>. . .

[68]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Masarykovo gymnázium, Příbor, příspěvková organizace: Výroční zpráva[cit. 2013-02-04]. Dostupné na WWW: <
http://www.gypri.cz/joomla/soubory/ops_vyr/vyr_11.pdf>.

[78]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Gymnázium Olgy Havlové, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace: Dokumenty školy: Výroční zpráva[cit. 2013-02-04]. Dostupné na WWW: <
<http://www.gvitkov.cz/files/uploaded//files/uploaded/UserFiles/File/V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1va%202011-2012.pdf>>.

[79]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Gymnázium Ostrava Hrabůvka: Výroční zpráva[cit. 2013-02-04]. Dostupné na WWW: <
http://www.ghrabuvka.cz/docs/VZ_11_12.pdf>.

[80]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Gymnázium, Vítkov. O škole: Výroční zpráva[cit. 2013-02-28]. Dostupné na WWW: <
<http://www.gvitkov.cz/cz/leve-menu/skola/organizace-skolniho-roku-2012/2013/c893>>.

[81]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Jazykové gymnázium Pavla Tigrida, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace: Dokumenty školy: Výroční zpráva[cit. 2013-02-04]. Dostupné na WWW: <
<http://www.jazgym-ostava.cz/>>.

[82]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Matiční gymnázium, Ostrava, příspěvková organizace: Dokumenty školy: Výroční zpráva[cit. 2013-01-12]. Dostupné na WWW: <
<http://mgo.cz/data/rozborhosp2011.pdf>>.

[83]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Masarykovo gymnázium, Příbor, příspěvková organizace: Výroční

zpráva[cit. 2013-02-04]. Dostupné na WWW: <
http://www.gypri.cz/joomla/soubory/ops_vyr/vyr_11.pdf>.

- [84]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Mendelova SŠ Nový Jičín: Úřední deska: Výroční zpráva[cit. 2013-01-12]. Dostupné na WWW: <
http://www.mendelova-stredni.cz/userfiles/uredni_deska/Vyrocní%20zprava%202011-2012_1.pdf>.
- [85]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Hotelová škola a Obchodní akademie Havířov s.r.o: O škole: Výroční zpráva [cit. 2013-02-08]. Dostupné na WWW: <
http://www.obakahavirov.cz/hopa/files/vyrocní_zprava_aktualni.pdf>.
- [86]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Obchodní akademie Orlová: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-02]. Dostupné na WWW: <
http://obaka.cz/wp-content/uploads/2011/10/VZ_2011_12.pdf>.
- [87]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Obchodní akademie a SOŠ logistická Opava: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-06]. Dostupné na WWW: <
<http://www.oa-opava.cz/images/soubory/2012/zprava1112.pdf>>.
- [88]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Slezské gymnázium, Opava. Dokumenty školy: Zpráva o činnosti [cit. 2013-02-28]. Dostupné na WWW: <
<http://www.slezgymopava.cz/VZ2012.pdf>>.
- [89]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední škola strojírenská a dopravní Frýdek Místek: Dokumenty školy: Výroční zpráva[cit. 2013-01-12]. Dostupné na WWW:<
http://www.sosfm.cz/images/stories/dokumenty/vyrocní_zpravy/2011_2012/vyrocní_zprava_2011_prac.pdf>.
- [90]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Sportovní gymnázium Dany a Emila Zátokových, Ostrava: Výroční zpráva[cit. 2013-02-04]. Dostupné na WWW: <
http://www.sportgym-ostrava.cz/uploads/files/vyrocní_zprava_2011-12.pdf>.
- [91]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední průmyslová škola chemická akademika Heyrovského a Gymnázium, Ostrava,

příspěvková organizace: Výroční zpráva[cit. 2013-02-04]. Dostupné na WWW: < <http://chemgym.cz/int/skola-zpravy-2011-12c.pdf> >.

- [92]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední škola techniky a služeb Karviná: Dokumenty školy: Výroční zpráva[cit. 2013-01-12]. Dostupné na WWW: < http://www.sstas-karvina.cz/images/stories/dokumenty/VDS/VZSKOL/vyrocní_zprava_2011-12.pdf>.
- [93]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední průmyslová škola elektrotechniky a informatiky Ostrava: Dokumenty školy: Výroční zpráva[cit. 2013-01-12]. Dostupné na WWW: < http://www.spseiostrava.cz/skola/doc/vyrocní11_12.pdf>.
- [94]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední škola gastronomie a služeb Frýdek Místek: Dokumenty školy: Výroční zpráva[cit. 2013-01-12]. Dostupné na WWW: < http://www.ssgos.cz/dokumenty/vyrzprava_11_12.pdf >.
- [95]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední odborná škola dopravy a cestovního ruchu Krnov: Povinné informace: Výroční zpráva[cit. 2013-01-25]. Dostupné na WWW: < http://sos-dcr.cz/sites/default/files/files/vyrocní_zprava_11_12.pdf>.
- [96]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední škola přírodovědná a zemědělská Nový Jičín: Dokumenty školy: Výroční zpráva[cit. 2013-01-25]. Dostupné na WWW: < http://www.tznj.cz/uploads/dokumenty/zprava_cinnost_2012.pdf >.
- [97]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední odborné učiliště stavební Opava: Dokumenty školy: Výroční zpráva[cit. 2013-01-12]. Dostupné na WWW:
- [98]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Obchodní akademie Opava: Dokumenty školy: Výroční zpráva[cit. 2013-01-12]. Dostupné na WWW: < <http://www.oa-opava.cz/images/soubory/2012/zprava1112.pdf> >.
- [99]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední škola elektrotechnická Ostrava: Dokumenty školy: Výroční zpráva[cit. 2013-01-12]. Dostupné na WWW: < <http://www.sse->

najizdarne.cz/dokumenty/vyrocní_zprava_11_12.pdf >.

- [100]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední škola společného stravování Ostrava - Hrabůvka: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-01-28]. Dostupné na WWW: < <http://www.ssss.cz/> >.
- [101]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední škola prof. Zdeňka Matějčka Ostrava - Poruba: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-01-28]. Dostupné na WWW: < <http://skolspec.cz/soubor/vyrocní-zprava-skoly-2010-11/vyrocní-zprava-skoly-2010-11.pdf> >.
- [102]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední škola Třineckých železáren Třinec- Kanada: Ostatní: Výroční zpráva [cit. 2013-01-28]. Dostupné na WWW: < http://ostatni.sostrinec.cz/?page_id=696 >.
- [103]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední škola hotelnictví a gastronomie Frenštát pod Radhoštěm: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-01-12]. Dostupné na WWW: < <http://www.hotelovkafren.cz/docs/zpr11-12.pdf> >.
- [104]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední škola služeb a podnikání Ostrava: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-01-12]. Dostupné na WWW: < <http://www.ss-ostrava.cz/uploads/download/VYROCNÍ%20%20ZPRAVA%202011-12.pdf> >.
- [105]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední škola Rýmařov: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-02]. Dostupné na WWW: < http://www.stredniskolarymarov.cz/soubory/htm/dokumenty/vyrocky/vyrocka11_12.pdf >.
- [106]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední škola odborná škola Frýdek-Místek: Úřední deska: Výroční zpráva [cit. 2013-02-02]. Dostupné na WWW: < http://www.sszfm.cz/images/stories/dokumenty/vyrocní_zpravy/2011_2012/vyrocní_zprava_2011_prac.pdf >.
- [107]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední

škola Odry: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-02]. Dostupné na WWW: < <http://www.ssodry.cz/index.php/dokumenty> >.

[108]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední škola teleinformatiky Ostrava: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-02]. Dostupné na WWW: < http://www.teleinformatika.eu/docs/vyrocnizprava_2011-12.pdf>.

[109]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední škola průmyslová Krnov: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-02]. Dostupné na WWW: < <http://www.sspkrnov.cz/images/stories/dokumenty/vyrzpravy/2011-12-VZ.pdf> >.

[110]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední škola automobilní, mechanizace a podnikání Krnov: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-02]. Dostupné na WWW: < <http://www.ssamplekrnov.cz/download/vyrzprava.pdf>>.

[111]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Odborné učiliště a Praktická škola Hlučín: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-04]. Dostupné na WWW: < <http://www.ouaprs.com/VZ.pdf> >.

[112]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední pedagogická škola a Střední zdravotnická škola Sv. Anežky: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-04]. Dostupné na WWW: < http://www.cssodry.cz/user_files/204/0_vyrocnizprava_2011-12.pdf>.

[113]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední pedagogická a Střední zdravotnická škola Krnov: O škole: Výroční zpráva [cit. 2013-02-04]. Dostupné na WWW: < <http://www.spgs-szs.cz/getattachment/1393e9fb-2917-4c9c-8c67-8d0d54bb7b37/Vyrocnizprava-SPgS-a-SZS-2011-2012.aspx> >.

[114]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední zdravotnická škola, Frýdek-Místek: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-02]. Dostupné na WWW: < <http://www.zdrskolafm.cz/pdf/Vyrocnizprava/Vyrocnizprava.pdf> >.

- [115]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední škola Havířov-Prostřední Suchá: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-06]. Dostupné na WWW: <http://www.stredniskola-sucha.cz/data/vyrocní_zprava_2011-2012.pdf>.
- [116]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední škola hotelová, obchodní a polygrafická, Český Těšín: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-06]. Dostupné na WWW: <http://www.sshopct.cz/all/9/data/VZ_cinn_skoly11_12.pdf>.
- [117]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední škola technická Opava: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-06]. Dostupné na WWW: <<http://www.sst.opava.cz/content/uredni-deska>>.
- [118]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední umělecká škola varhanářská Krnov: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-06]. Dostupné na WWW: <http://www.varhanysous.cz/cz/dok/vyrocní_zprava_11_12.pdf>.
- [119]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední umělecká škola Ostrava: Informace: Výroční zpráva [cit. 2013-02-06]. Dostupné na WWW: <http://www.sus-ostlava.cz/down/VZ%202011_2012.pdf>.
- [120]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední škola průmyslová škola Ostrava-Vítkovice: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-06]. Dostupné na WWW: <http://www.sps-vitkovice.cz/vyr_zprava/VZ%2011_12.pdf>.
- [121]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Střední škola hotelnictví, gastronomie a služeb SČMSD Šilheřovice, s. r. o.: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-08]. Dostupné na WWW: <http://www.hssilherovice.cz/dokumenty/vyrocní_zprava_2011.pdf>.
- [122]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Wichterlovo gymnázium, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace: Dokumenty školy: Výroční zpráva [cit. 2013-02-04]. Dostupné na WWW: <<http://www.wigym.cz/nv/wp-content/uploads/2008/12/Zpr%C3%A1va-o->

%C4%8Dinnosti-WG_11_12.pdf>.

- [123]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online].: Střední odborné učiliště DAKOL. s.ro., Petrovice u Karviné: Výroční zpráva[cit. 2013-02-10]. Dostupné na WWW: < <http://www.dakol-karvina.cz/> >.
- [124]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012*[online]. Střední škola technická Opava: Dokumenty školy: Výroční zpráva[cit. 2013-01-12]. Dostupné na WWW: < http://www.sst.opava.cz/sites/default/files/images/Vyrocní_zprava2011-12.pdf>.
- [125]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Gymnázium Hladnov a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Ostrava, příspěvková organizace Dokumenty Dostupné na WWW: < http://www.hladnov.cz/files/dokumentace/VZ_1011.pdf>.
- [126]. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2011/2012* [online]. Wichterlovo gymnázium, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace: Dokumenty školy: Výroční zpráva[cit. 2013-02-04]. Dostupné na WWW: <http://www.wigym.cz/nv/wp-content/uploads/2008/12/Zpr%C3%A1va-o-%C4%8Dinnosti-WG_11_12.pdf>.
- [127]. *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v MSK za školní rok 2011/2012* [online]. Moravskoslezský kraj: Dlouhodobé záměry a výroční zprávy [cit. 2013-04-01]. Dostupné na WWW: < http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/sk_dokumenty.html >.
- [128]. *Výroční zpráva Tandemu Plzeň 2011*[online]. Plzeň: Tandem, Výroční zprávy [cit. 2013-03-20]. Dostupné na WWW: <http://www.tandem.adam.cz/clients/tandem/upload/file/pr/vz/2011_zprava_TP.pdf>.
- [129]. *Zákon 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím* [software]. Epis multilicence SOŠ a SOU, 28. října 2707, Česká Lípa]. Verze 4.04. České Budějovice: Elektronické nakladatelství Grand, s.r.o., 2008. Měsíční aktualizace prosinec 2012. ISSN 1802-6745.
- [130]. *Zákon 179 /2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání* [software]. Epis multilicence SOŠ a SOU, 28. října 2707, Česká Lípa]. Verze

4.04. České Budějovice: Elektronické nakladatelství Grand, s.r.o., 2008. Měsíční aktualizace prosinec 2012. ISSN 1802-6745.

[131]. *Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání* [software]. Epis multilicence SOŠ a SOU, 28. října 2707, Česká Lípa]. Verze 4.04. České Budějovice: Elektronické nakladatelství Grand, s.r.o., 2008. Měsíční aktualizace prosinec 2012. ISSN 1802-6745.

[132]. *Zákon 586/1992 Sb., o daních z příjmů* [software]. Epis multilicence SOŠ a SOU, 28. října 2707, Česká Lípa]. Verze 4.04. České Budějovice: Elektronické nakladatelství Grand, s.r.o., 2008. Měsíční aktualizace prosinec 2012. ISSN 1802-6745.

[133]. *Závěry rady ze dne 12. května 2009 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy („ET 2020“)* [online]. Praha: European Commission, Education and training, 2013. [cit. 2013-03-21]. Dostupné na WWW: < http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/policy-framework_en.htm>.

[134]. *Závěry rady ze dne 12. května 2009 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy („ET 2020“)* [online]. Praha: European Commission, Education and training, 2013. [cit. 2013-03-21]. Dostupné na WWW: <http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/policy-framework_en.htm>.